

interní auditor

- INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU
- ROZHOVORY S ŘEDITELI ODBORŮ MFČR, HANOU ONDRUŠKOVOU A JANEM GREGOREM
- NÁRODNÍ KONFERENCE ČIIA

VESELÉ VÁNOCE
A ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK
2009

Obsah

Vážení kolegové,
je to neuvěřitelné, ale je tu opět konec roku – Vánoce jsou přesně za měsíc, a je tedy čas vydat poslední číslo časopisu Interní auditor v tomto roce. Ráda bych zmínila i to, že se jedná o malé výročí našeho čtvrtletníku

– toto číslo je už padesáté.

Poslední číslo je určitým prostorem pro bilancování, a tak bych na tomto místě chtěla moc poděkovat Danu Häuslerovi a celé kanceláři za práci, kterou v minulém roce odvedli. Došlo ke stabilizaci činnosti ČIIA a všichni se teď můžeme zase soustředit na rozvoj naší profese.

V tomto čísle máme výjimečně dva rozhovory – jednak s ředitelem odboru Národního fondu MFČR, Ing. Janem Gregorem, a jednak s paní ředitelkou odboru Kontrola MFČR, paní Ing. Hanou Ondruškovou. V čísle najdete i zhodnocení konference Interní audit a strukturální fondy EU, která se konala v Přerově, či zhodnocení konference ECIIA, která se konala v Berlíně.

Nosným tématem jsou strukturální fondy EU a k němu máme příspěvky přímo „od zdroje“, tzn. od přispěvatelů, kteří sami působí v systémech implementace programů financovaných z EU.

Rada odsouhlasila Redakční radě témata na příští rok a podle témat na letošní ECIIA konferenci jsme se opravdu trefili. Předpokládáme, že první téma bude zároveň tématem národní konference, spojené se Sněmem na počátku dubna 2009, a 3. a 4. téma bude tématem mezinárodní podzimní konference. Takže jaká jsou témata?

- Budoucnost interního auditu (globální uznání profese IA, nové standardy, aktivity IIA k uzákonění profese, zákon o auditorech, připravovaná novela zákona o finanční kontrole).
- Soulad interních auditů s mezinárodními standardy kvality (ISO, environment, QAR).
- Umění komunikace a nezbytných komunikačních dovedností interního auditora.
- Ujišťovací a konzultační zakázky interního auditu.

V příštím roce pro Vás také chystáme překvapení v podobě nového designu webových stránek a časopisu.

Na závěr tedy přijměte od Redakční rady i celé kanceláře přání klidných a radostných svátků a budeme se moc těšit na Vaše příspěvky a spolupráci s Vámi v příštím roce.

Andrea Rajmová

Content

Editorial Andrea Rajmová	1
A bonus for the trainer – a football variance on the topic of structural funds Tomáš Pivoňka	2
Structural funds, EU policy and its main instrument Žaneta Krupičková a Martina Káňová	4
Resolution with the audit missions as the base for successful closing of the 2004–2006 programming period Svatopluk Kulkus	7
Audit of the Regional Operational Programme and its Specifications Lukáš Wagenknecht	11
Interview with the Director of the Department of National Fund at the Ministry of Finance, Ing. Jan Gregor Andrea Káňová, Linda Anušić	13

Supreme Audit Office and audit of funding from the EU Josef Polak	15
Evaluation of the national conference "Internal Audit and Structural Funds of the EU" Linda Anušić	16
Interview with the Director of the Department of National Fund at the Ministry of Finance, Ing. Hana Ondrušková Andrea Káňová, Linda Anušić	18
Guideline INTOSAI for standards for public sector internal control Stanislav Hotra	20
CBOK 2006 – 2nd part: summary of results CBOK 2006 – global picture of internal audit Zdeňka Kristová	24

Current challenges for internal audit Monika Jurášová	27
Inadequate Defence – feuilleton Josef Severa	29
ECIIA konference Andrea Rajmová	30
Slezská Ostrava welcomed the internal auditors Dana Ratajská, Jiřina Halamčáková	31
New ČIIA Members Ilona Franková	33
ČIIA Library Ilona Franková	34
English annotation	36

Editorial Andrea Rajmová	1
Tři oříšky pro trenéra Tomáš Pivoňka	2
Strukturální fondy, politika EU a nástroje k jejímu uplatňování Žaneta Krupičková, Martina Káňová	4
Vypořádání se s auditními misemi jako základ pro úspěšné uzavření programovacího období 2004–2006 Svatopluk Kulkus	7
„Audit regionálního operačního programu a jeho specifika“ Lukáš Wagenknecht	11
Rozhovor s ředitelem odboru Národního fondu MFČR: Ing. Janem Gregorem Linda Anušić, Andrea Káňová	13
Nejvyšší kontrolní úřad a kontrola finančních prostředků z EU Josef Polák	15
Zhodnocení Národní konference „Interní audit a strukturální fondy EU“ Linda Anušić	16
Rozhovor s ředitelkou Odboru MFČR Ing. Hanou Ondruškovou Andrea Káňová	18
Směrnice INTOSAI pro standardy vnitřní kontroly pro veřejný sektor Stanislav Hotra	20
CBOK 2006 2. část – shrnutí výsledků CBOK 2006 – světový obraz IA Zdeňka Křišťová	24
Aktuální výzvy pro interní audit Monika Jurášová	27
Nepřiměřená obrana Josef Severa	29
ECIIA konference Andrea Rajmová	30
Slezská Ostrava přivítala interní auditory Dana Ratajská, Jiřina Halamčáková	31
Ze života kanceláře ČIIA, o. s. Daniel Häusler	32
Noví členové Ilona Franková	33
Knihovna ČIIA Ilona Franková	34
English annotation	36

Vydává Český institut interních auditorů, o. s.,
Karlovo nám. 3
120 00 Praha 2
tel.: +420 224 920 332
fax: +420 224 919 361
e-mail: cia@interniaudit.cz
www.interniaudit.cz

Redakce INTERNÍ AUDITOR
Karlovo nám. 3
120 00 Praha 2

Redakční rada:
vedoucí Andrea Rajmová,
Daniel Häusler, Linda Anušić,
Alena Věžníková, Jan
Kovalčík, Rodan Svoboda,
Milan Zolich, Andrea Káňová

Foto: archiv ČIIA.
Neprodejné, určeno pro Český
institut interních auditorů.
Náklad 1000 výtisků.
Pre-press: Viktor Beránek
Tisk: Reproservis, s. r. o.
Distribuce: B. M. Pack
Registrace: MK-ČR-E-12322
ISSN 1213-8274

Tři oříšky pro trenéra

Fotbalová variace na téma strukturálních fondů

Tomáš Pivoňka
Manager | Business Risk
Services,
Ernst & Young, s.r.o.,
Tomas.Pivonka@cz.ey.com

Implementační struktura strukturálních fondů se v současné době nachází v unikátní situaci. Přichází uzavírání pomoci za uplynulé programové období. Zároveň dochází k finalizaci řídicích a auditních struktur (např. schvalování auditních strategií) a zahájení reálného čerpání v rámci nového programového období pro roky 2007–2013. Milé čtenářky mi, pevně doufám, prominou, ale pro odlehčení a zjednodušení následujícího textu si vypůjčím sportovní terminologii. Zároveň prosím čtenáře, aby lehce konfrontační tón následujícího textu, který vyplývá právě z této terminologie, brali s rezervou.

JAKÝ JE CELKOVÝ DOJEM ZE HRY?

Kdybychom měli připodobnit současnou situaci sportovnímu prostředí, můžeme vykopnout tento článek tvrzením, že jsme prošli kvalifikační skupinou a postupujeme do vyřazovacích bojů. Jaký je prozatím dojem ze hry našeho týmu? Ne zcela přesvědčivý. V jednom z posledních zápasů jsme prohráli vysoce 2:9. Jde o výsledek auditní mise Evropského účetního dvora (EÚD) u jednoho českého operačního programu vykonané v souvislosti s uzavírání pomoci za uplynulé programové období (z celkem 11 prověřovaných projektů byly bez chyby pouze dva). Dlužno ovšem podotknout, že ani zbytek týmů evropské ligy nepředvádí oslnivé výsledky. Evropský účetní dvůr ve svých závěrečných zprávách za roky 2006 a 2007 říká, že si je (přiměřeně) jistý, že minimálně 12 %, resp. 11 % z celkové částky proplacené na projekty strukturálních fondů nemělo být proplaceno. Související hodnocení řídicích a kontrolních systémů prověřovaných operačních programů také nedopadá příliš dobře – většina systémů je hodnocena jako neúčelné nebo částečně účelné. To je poměrně špatný výsledek, zvláště když si uvědomíme, že v rámci nového programového období je akceptovatelná úroveň chyb pouhá dvě procenta a že související náklady na kontrolu strukturálních fondů se odhadují na čtyři procenta (což je vzhledem na celkovou alokaci prostředků poměrně dost).

Jaké jsou možné důsledky tohoto stavu? V první řadě může ze strany Evropské komise při uzavírání pomoci dojít k citelným finančním korekcím a je možné očekávat, že Evropský účetní dvůr bude prostřednictvím tzv. čistých plátů (nebo to bude naopak?) na toto řešení tlačit. V druhém sledu lze očekávat, že Evropská komise bude při finalizaci nastavení implementačních struktur pro nové programové období přísnější (první signály již jsou na světě v podobě konzistentního vracení auditních strategií téměř všem členským státům) a že její auditři v nejbližších letech zvýší frekvenci a důraz při dozorových auditech. A pokud nedojde k výraznému zlepšení, přijdou na řadu opět finanční korekce.

ZAČÍNÁ PLAY OFF

Po postupu do kvalifikační skupiny a následně krátké zimní přestávce tedy vstoupí náš tým do vyřazovacích bojů (čerpání prostředků v ČR se rozběhne v plné míře). Jak by měl trenér týmu této přestávky využít, aby v této části soutěže uspěl? Odpovědi se pokusím předložit v následujícím textu prostřednictvím tří rad (známý český bonmot říká, že každý fanoušek je tím nejlepším trenérem). Text je samozřejmě (a záměrně) zjednodušeným pohledem na vybrané oblasti strukturální politiky, který se nesnaží o nic jiného, než podnitit přemýšlení auditorů o implementační struktuře jiným způsobem.

ZJEDNODUŠIT HRU A ZVÝŠIT DŮVĚRU

V kuloárech se tom mluví už dlouho. Kvůli naší komplikované hře často zbytečně ztrácíme míče a po hříchu snadno inkasujeme. Ke slibovanému zjednodušení nedošlo ani v přípravných zápasech na vyřazovací boje.

Žijeme ve velmi komplexním a složitém světě, který se navíc velmi rychle mění. Toto plně platí i pro oblast strukturálních fondů. Snaha upravit svět příliš detailními a byrokratickými pravidly může být cestou k míjení cílů. Pokud žádost o projekt (nebo o proplacení projektu) v řádech statisíců, popř. milionů korun musí mít podobu tří až po okraj naplněných šanonů, pokud se pravidla pro čerpání stále mění a každý donátor používá jiné formuláře, je přirozené, že žadatel musí někde nebo někdy udělat chybu. Pokud jsou požadavky na řízení a kontrolu příliš formální, byrokratické a orientované na postupy, a nikoliv výsledky, je opět zcela přirozené, že koncový uživatel (čti: zaměstnanec v rámci implementační struktury) si velmi rychle najde cestu jak tato pravidla obejít a kontrolu nevykonávat (popř. ji vykonávat pouze formálně).

Cesta k lepší kontrole tak může překvapivě vést skrze zjednodušení kontrolního prostředí. Pokud mluvíme o jednoduchosti, nemám na mysli přílišné zjednodušování. Za jednoduché prostředí považuji takové, v kterém se rychle orientuji, dělám věci rutinně a které je jednoduše předvídatelné. Je to také prostředí, které efektivně balancuje rizika a kontroly (tj. akceptuje určitou míru zdravotního rizika) a podporuje atmosféru vzájemné důvěry a partnerství (nemohu přece konstruovat kontrolní prostředí pro poskytování dotací s vědomím, že všichni příjemci jsou zloději a všichni zaměstnanci implementační struktury nesvůprávně lenoší). Zjednodušené kontrolní prostředí si naopak musí ponechat nulovou toleranci k úmyslným chybám, těmto chybám cíleně předcházet, a pokud se již stanou, náležitě je napravit.

ZLEPŠIT TEORETICKOU PŘÍPRAVU

Dle dosavadních výsledků se zdá, že náš tým má rezervy v teoretické přípravě. Hráči často neznají základní pravidla nebo pravidla špatně chápou. Důsledkem jsou opět zbytečné technické chyby, které vedou k laciným brankám v naší síti.

Výsledky kontrol a auditů naznačují, že koneční příjemci velmi často neznají základní pravidla čerpání, popř. si tato pravidla špatně vyloží. Z této neznalosti pak pramení chyby (často formální – např. porušení pravidel publicity), které vedou ke vzniku nesrovnalostí a povinnosti vrátit (často celou) dotaci. Z provedených auditů však již poměrně přesně víme, kde se nacházejí oblasti s největší pravděpodobností chyb, tj. místa, na které se přirozeně soustředí i dozorové auditory z úrovně EU. U tzv. tvrdých projektů jde o již zmiňovanou publicitu a oblast veřejných zakázek. V případě tzv. měkkých projektů pak o adekvátní audit

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

trail a alokaci jednotlivých nákladů projektu, vč. vykazování práce zaměstnanců (tzv. overheads). Doporučení ke zlepšení je poměrně jasné: realizovat cílené a komplexní informační kampaně pro konečné příjemce zaměřené na prevenci těchto chyb (např. kombinace informativních brožur a interaktivní setkání v regionech formou tzv. road show atd.).

VYUZÍT A VYSUNOUT OBRANU

V obranné činnosti hrajeme občas trochu bojácně a naivně. Obranu je proto třeba posílit, vysunout a využívat více presingu.

Ačkoliv to nemusí být na první pohled zřejmé, je průběh dozorových auditů z úrovně EU pro celkovou úspěšnost

čerpání prostředků klíčový. Na tento audit je nutné se velmi dobře připravit. V rámci přípravy a realizace auditu je třeba bezchybného poskytnutí součinnosti (úplnost a správnost podkladů a dostupnost všech klíčových osob pro rozhovory) a dedikování zaměstnance řídicího nebo auditního orgánu, který auditní misi stále doprovází a zajišťuje hladkou koordinaci prací. Při projednávání výsledků auditu je pak nutné se velmi dobře argumentačně připravit a aktivně hájit národní zájmy (podcenění projednání může vést k zbytečně negativnímu vyznění výsledků auditu a k následným finančním korekcím). Bezchybné poskytnutí součinnosti a dobrá koordinace v průběhu auditu představuje onu vyztuženou obranu. Aktivní role při vyjednávání podpořená patřičnými argumenty pak je účinným presingem, který eliminuje útočnou snahu protivníka.

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

ANKETA ČIIA, o. s.

OTÁZKY

1. Máte ve Vaší společnosti zkušenost s čerpáním finančních prostředků ze Strukturálních fondů EU, a pokud ano, jaké jsou?
2. Domníváte se, že jsou finanční prostředky SF EU v České republice využívány účelně, hospodárně a efektivně?
3. Domníváte se, že interní audit využívání prostředků SF EU vyžaduje jiný přístup než při auditování jiných oblastí?

Ing. Karel Nový
Auditor,
Ministerstvo práce
a sociálních věcí

1. Osobně od roku 2003 jsem pracoval na ČEA v oblasti OP PPP a později OPPI s čerpáním finančních prostředků ze Strukturálních fondů. Od počátku letošního roku pracuji na MPSV v oblasti ESF, konkrétně OP LZZ jako PAS (pověřený auditní subjekt). Myslím tedy, že mé zkušenosti jsou poměrně bohaté, neboť se plně věnuji této problematice od počátku, kdy se tato problematika začala řešit v ČR.

2. ANO. V převážné míře určitě. To, že někdy, možná častěji něco zaskřípe, je dáno morálkou, pracovní morálkou, schopnostmi, kvalifikací, fluktuací, korupcí, protekcí, zneužíváním pravomocí, nezkušeností. Především však lidmi, kteří zajišťují administrativní proces, na které jsou kladeny často vysoké požadavky, ale ohodnocení neodpovídající

(proto i častá fluktuace). Na druhé straně příjemci, kteří nedokáží plnit podmínky, ke kterým se zavázali. Věřím, že v ČR, až budeme mít tak dlouhé zkušenosti jako v jiných zemích EU, nebudeme o nic horší.

3. Přístup by měl být vždy takový, aby byl splněn cíl auditu. Rozhodně je však kladen mnohem větší důraz na audit prostředků SF EU, neboť je to i úkol politický, stěžejní, existenční. Finančních prostředků je tam mnoho na rozdíl od SR, a tedy je to prioritou číslo jedna. Protože je tam hodně peněz, může se tomu věnovat mnoho lidí a organizací. Věnuje se tomu dvojnásobně více auditních a kontrolních orgánů, pravidla jsou přísnější a propracovanější než u dotací ze SR ČR. Audity prostředků SF EU snesou nejprísnější kritéria, obzvláště od letošního roku, kdy je snaha o jednotný přístup a formu auditování u všech OP.

Filip Javůrek
Projektový manažer a interní auditor, COFET, a.s.

1. Ano, máme zkušenosti poměrně rozsáhlé, většinou pozitivní
2. Ano, myslím, že relativně ano – ve srovnání s jinými veřejnými finančními prostředky, např. státním rozpočtem nebo rozpočty obcí.
3. Každá oblast je trochu specifická, leč odlišnosti nejsou zásadní.

Strukturální fondy, politika EU a nástroje k jejímu uplatňování

Když jsme si vybíraly toto téma pro napsání článku, říkály jsme si, jak nám to psaní půjde hladce, lehce, ale ouha ... O strukturálních fondech bylo napsáno již tisíce stránek, vyšla řada publikací, téma je často diskutované v televizi, rozhlase i mezi lidmi ... a v tom je právě ten problém. Jak napsat článek tak, aby se příliš neopakovalo to, co už je všeobecně známo, aby přinesl něco nového a navíc zaujal i ty, kteří už nad problematikou strukturálních fondů zlomili hůl, nebo ty, kteří o strukturálních fondech nikdy neslyšeli a nevidí tedy důvod, proč si o nich číst ...?!

Pojďme tedy tuto problematiku uchopit trochu „školsky“, jako pojednání na téma „minimum informací, které je dobré vědět o strukturálních fondech“.

...NĚCO OBECNÉHO

Co na zadání pojmu „strukturální fondy“ říká Wikipedia.cz. Je to poměrně zajímavé, ale nic. Wikipedie tento termín nezná a tak bádejme dál. „Evropské fondy“. Bingo! To už funguje a nabízí se nám celá řada informací. Obecně lze tedy říci, že strukturální fondy, resp. fondy EU slouží k financování cílů regionální a strukturální politiky EU, tedy především ke zvyšování hospodářské vyspělosti jednotlivých méně rozvinutých evropských regionů, kam Česká republika zatím stále patří. Jsou nástrojem politiky hospodářské a sociální soudržnosti se zaměřením na dosažení ekonomické a sociální soudržnosti Evropské unie.

V rámci celé Evropské unie stále existují značné ekonomické i sociální rozdíly. Jedním ze způsobů, jak s nimi bojovat, je zapojení do tzv. regionální politiky Evropské unie, jejímž cílem je např. podporovat vyvážený rozvoj regionů včetně sociální a zemědělské politiky, snižovat nezaměstnanost, přispívat ke snížení rozdílů mezi

jednotlivými regiony, zajištění rovných příležitostí pro ženy i muže a velmi diskutovaná problematika ochrany životního prostředí.

...NĚCO NOVÉHO

Od 1. ledna 2007 začalo nové programové období a došlo také ke 2 významným změnám, které lze stručně specifikovat takto:

– snížení počtu fondů ze 4 na 2 (původní verze: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond a Finanční nástroj na podporu rybolovu a Fond soudržnosti; současný stav: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond + Fond soudržnosti),

– zapojení Fondu soudržnosti do systému programování strukturálních operací (z fondu již není možno čerpat prostředky na jednotlivé individuální projekty, ale pouze na projekty vypracované na národní úrovni).

...NĚCO ZAJÍMAVÉHO

Když mluvíme o strukturálních fondech, je třeba říci, že každý „pomáhá“. Penízky ze strukturálních fondů jdou totiž z kapes každého z nás, neb jde o prostředky daňových poplatníků. Z tohoto důvodu se Evropská unie snaží, aby tyto prostředky byly efektivně a hospodárně využity, k čemuž přispívá i funkce auditu, a proto jsou prostředky používány na akce, které jsou ve veřejném zájmu. Aby toho bylo dosaženo, přijala Evropská unie následující pravidla:

Princip programování: proces organizování, rozhodování a financování, cílem je, aby žádná akce nebyla skutečně izolovaná a bez návaznosti na potřeby celého společenství i jeho jednotlivých členských států,

Žaneta Krupičková, CGAP
Senior Consultant,
Enterprise Risk Services
/ CAIA, Deloitte Czech
Republic,
zkrupickova@deloitteCE.com

Martina Káňová, CGAP
Senior Consultant,
Enterprise Risk Services
/ CAIA, Deloitte Czech
Republic,
mkanova@deloitteCE.com

Národní konference ČIAA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

Princip koncentrace: zacílení rozhodujícího objemu finančních prostředků na plnění přesně definovaných cílů se zaměřením na řešení těch nejzávažnějších problémů v nejohroženějších regionech (koncentrace finančních prostředků do menšího počtu větších projektů, u kterých se předpokládá maximální účinnost a ekonomický přínos),

Princip partnerství: uplatňování solidarity, vytváření důvěry a rozvíjení vzájemné komunikace, partnerství všech těchto zainteresovaných složek ve všech etapách implementace, cílem je, aby se na využívání prostředků podíleli všechny zainteresované strany,

Princip subsidiarity: realizace pomoci se musí odehrávat na nejhodnější úrovni,

Princip aditionality (doplňkovosti): smyslem není zajistit plně financování projektů, ale doplnit prostředky příjemců pomoci, jinými slovy, žádná akce nemůže být hrazena pouze z prostředků strukturálních fondů EU a vždy je nutná spoluúčasť příjemce,

Princip monitorování a vyhodnocování: průběžné sledování postupu realizace akce a včasné odhalení možných problémů a jejich odstranění, následně se rozlišují 3 způsoby hodnocení:

- předběžné hodnocení (ex ante): před zahájením realizace, hodnotí se předpoklady a podmínky nezbytné pro realizaci
- průběžné hodnocení (interim): v průběhu akce (projektu) delší než 1 rok, hodnotí se předpoklady k dosažení stanovených cílů a měřitelných indikátorů
- konečné hodnocení (ex post): po ukončení realizace, hodnotí se naplnění plánovaného cíle a ukazatelů.

...CO SE NABÍZÍ

Pro nové období 2007–2013 jsou nabízeny následující možnosti:

1. tematické operační programy
2. regionální operační programy
3. operační programy Praha
4. evropská územní spolupráce

...SF A AUDIT

K efektivnímu a hospodárnému využití finančních prostředků bezesporu přispívá také audit. V průběhu auditu dochází k ověření způsobilosti výdajů uvedených ve výkaze předkládaném konečným příjemcem a jejich shodě s jednotlivými ustanoveními smlouvy. Audit by měl rovněž přispívat k transparentnosti a účelovosti čerpání prostředků Evropské unie.

Při samotném auditu vychází auditor především z ustanovení smlouvy, kterou konečný příjemce uzavřel se zprostředkujícím subjektem, a ověřuje oprávněnost veškerých výdajů, které si konečný příjemce v rámci projektu nárokuje.

Detailně jsou testovány konkrétní účetní doklady, pracovní a jiné výkazy. Samozřejmostí je, že veškeré náklady musí být zaúčtovány do hlavní knihy a řádně proplaceny. Výdaje hrazené z evropských prostředků musí být v účetnictví jasně identifikovatelné, tudíž je dobré je vést na zvláštních analytických účtech či střediscích.

Obecně platí, že uznatelné jsou všechny náklady, které byly prokazatelně vynaložené na daný projekt, jsou skutečné, přiměřené a nezbytné pro realizaci projektu, jsou v souladu s cíly projektu, jsou v souladu s obecnými účetními principy dané jednotky, vznikly za trvání projektu a jsou uvedeny v účetních knihách dané jednotky.

Naopak neuznatelnými náklady jsou nepřímé daně, clo, placené úroky, rezervy na případné budoucí ztráty, kurzové ztráty, náklady spojené nebo vzniklé při jiném projektu EU, jakékoli dluhy a s nimi spojené náklady, nepodložené či nepřiměřeně vysoké výdaje.

...NAŠE ZKUŠENOSTI Z ČERPÁNÍ FONDŮ EU

V průběhu naší praxe jsme se setkali s mnoha nedostatky a chybami při čerpání prostředků z evropských fondů. I když můžeme říci, že způsob vykazování a použití čerpaných prostředků se neustále zlepšuje, rády bychom zde uvedly několik oblastí, v nichž jsme nedostatky zaznamenaly nejčastěji, a to zejména u rámcových programů a u programu Iniciativy Společenství Interreg.

Ing. Lukáš Wagenknecht Vedoucí útvaru Interní audit, Regionální rada regionu soudržnosti Střední Čechy

1. Regionální rada regionu soudržnosti Střední Čechy je řídicím orgánem Regionálního operačního programu NUTS II Střední Čechy. Samotný chod úřadu je financovaný formou projektů ze strukturálních fondů EU. Konkrétní projekty zpracovávají úředníci se zkušenostmi a odbornou znalostí v oblasti strukturálních fondů, a proto nejsou při čerpání financí zásadní potíže.

2. Otázku 3E při využívání prostředků z fondů EU je nutno hodnotit ze dvou úrovní. První je nastavení samotného operačního programu, jeho strategických cílů a prioritních os, které určují konkrétní oblasti pro financování. Z tohoto pohledu je velice subjektivní hodnotit hospodárnost, efektivnost a účelnost podpory EU jako celku a každý si musí udělat vlastní názor na to, zda je směřování podpory strukturálních fondů smysluplné a má pro něho osobní přínos. Druhá a pro audit důležitější úroveň hodnocení 3E je při hodnocení nastavených procesů spojených s rozdělováním finančních prostředků, a zejména při ověřování efektivnosti vnitřních kontrolních mechanismů. Samotná oblast strukturálních fondů je pod silným drobnohledem kontrolních a auditních orgánů jak českých, tak i evropských. Osobně vidím největší rizika možného střetu zájmu, transparentních veřejných zakázek a celkově komplikovaného systému.

3. Audit jako audit. Zásadní odlišnost oproti jiným odvětvím vidím ve vysokých nárocích na dokumentaci na všech úrovních implementace. Vyplývají z toho

problémy spojené s možným nejednoznačným výkladem některých zásadních předpisů. Další odlišností jsou vyšší nároky na schopnosti auditora identifikovat případné znaky podvodného jednání, na které klade EK značný důraz.

Ing. Karel Sviták manažer, Městský úřad Aš

1. Ano, máme. Získali jsme zatím 50 % předložených projektů. Dle hodnocení, byly tyto jedny z nejlepších (i ty, co nebyly schváleny). Zkušenosti jsou ty nejhorší s ohledem na to, že nedošlo k objektivnímu vyhodnocení, nýbrž k politickému.

2. Účelně využívány jsou, protože každý program a v něm podaná žádost má jistě „svůj“ smysl. Hospodárně = efektivně využívány nejsou právě proto, že se nejedná o soutěž projektů, který je nejlepší a nejlépe zpracovaný, ale o výsledek politické (z)vůle.

3. Právě z výše uvedených důvodů vyžaduje značně odlišný přístup.

Jiráňová Ludmila vedoucí interního auditu a kontroly, ČHMÚ Praha

1. Ano, občas získáme finanční prostředky na projekt (grant) ze SF EU. Spolupráce na projektu začíná uzavřením smlouvy, kde nedílnou součástí je rozpočet. Při podpisu jsou daná jasná pravidla, a jak všichni víme, tak pravidla jsou od toho, aby se porušovala. Příchod finančních prostředků se obvykle někde pozdrží, ale prováděné služby by se neměly odkládat. Dále čer-

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Jednou z těchto oblastí je vykazování personálních nákladů. Při výpočtu mzdových nákladů se vychází z hrubých mzdových nákladů a počtu odpracovaných hodin. Konečný příjemce tudíž musí vést výkazy práce tak, aby bylo zřejmé, kolik hodin ten který zaměstnanec na projektu odpracoval. Zjednodušeně pak můžeme říci, že tyto hodiny vynásobíme průměrnou hodinovou sazbou daného zaměstnance a získáme částku celkových uznatelných mzdových nákladů na tohoto zaměstnance.

Další oblastí je pořízení majetku z prostředků strukturálních fondů. Pokud konečný příjemce pořizuje hmotný či nehmotný majetek, měl by mít na paměti, že si nemůže nárokovat plnou cenu pořízení. Uznatelná je pouze poměrná výše odpisů vztahující se k době trvání projektu a míře využití daného majetku v průběhu projektu.

Jelikož audity oprávněnosti čerpání finančních prostředků mohou probíhat i několik let po samotném vzniku výdajů, musí konečný uživatel vždy mít na paměti správnou a dostatečnou archivaci dokladů vztahujících se k danému projektu. Pokud totiž konečný příjemce není schopen doložit potřebnou dokumentaci, jsou dané náklady považovány za neuznatelné a musí být z projektu vyřazeny.

Pro prostředky ze strukturálních fondů si musí konečný příjemce rovněž založit zvláštní bankovní účet, aby tyto prostředky byly odděleny od ostatních finančních prostřed-

ků konečného příjemce a úroky s nimi spojené mohly být jednoznačně identifikovány.

...DOBŘÁ RADA NAKONEC

Každý, kdo čerpá prostředky ze strukturálních fondů či se k tomu chystá, by si měl stanovit jednoho manažera, zodpovědného za řízení projektu, za jeho vyúčtování a který bude za organizaci jednat s externím auditorem. Kontaktní osoba je pro zefektivnění průběhu auditu klíčová. Externí auditor rovněž bere ohled na kvalitu nastavených kontrolních mechanismů u konečného příjemce (oddělení pravomocí a odpovědností, zajištění souladu s legislativou, zajištění bezpečnosti používaných informačních systémů atd.). Pokud má konečný příjemce útvary interního auditu, spolupracuje externí auditor rovněž s nimi, což také přispívá k zefektivnění práce auditora. Konečný příjemce by měl mít na paměti, že připravení veškerých podkladů souvisejících s realizací projektu a poskytnutí co nejvíce informací auditorovi na začátku auditu šetří nejen čas auditora, ale i finanční prostředky, čas a konečně i nervy konečného příjemce, neboť každý audit je tak trochu stresující...

Podrobné informace ve všech jazycích EU naleznete na oficiálních stránkách Evropské unie http://europa.eu.int./comm/regional_policy.

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Bc. Svatopluk Kulkus
Vedoucí odd. kontroly
a nesrovnalostí,
Řídicí orgán, Sekce
strukturálních fondů,
Ministerstvo průmyslu
a obchodu,
kulkus@mpo.cz
www.mpo.cz

Vypořádání se s auditními misemi jako základ pro úspěšné uzavření programového období 2004–2006

CO SE SKRÝVÁ POD OZNAČENÍM OPPP?

Operační program Průmysl a podnikání 2004–2006 (OPPP) je základním programovým dokumentem politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a podnikání, kde na základě usnesení vlády č. 102/2002 bylo Řídicím orgánem pro OPPP jmenováno ministerstvo průmyslu a obchodu, které má celkovou odpovědnost za implementaci programu. Je financován pouze z jednoho strukturálního fondu, a to z Evropského fondu pro regionální rozvoj. OPPP byl rozdělen do dvou věcných priorit a Technické pomoci.

OPPP je součástí Rámce podpory Společenství (RPS), který má charakter smlouvy mezi vládou České republiky a Evropskou komisí. Tato smlouva specifikuje závazek obou stran poskytnout finanční prostředky na dosažení cílů uvedených v RPS na principu kofinancování, tj. 75 % finančních prostředků z ERDF a 25 % ze státního rozpočtu. Výchozím dokumentem pro negociace RPS byl Národní rozvojový plán (NRP).

V obou věcných prioritách bylo vyhlášeno 11 programů

- **Priorita 1:**

Rozvoj podnikatelského prostředí – programy PROSPERITA, REALITY, ŠKOLICÍ STŘEDISKA a KLASTRY

- **Priorita 2:**

Rozvoj konkurenceschopnosti podniků – programy ROZVOJ, MARKETING, START, KREDIT, INOVACE, ÚSPORY ENERGIE a OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

- **Priorita 3:**

Technická pomoc

Cílem podpory v rámci OPPP je zachovat a dále rozvíjet konkurenceschopný a efektivně vyrábějící průmyslový potenciál, účinně přispívat ke zvyšování hospodářské výkonnosti výrobní základny a podpořit potřebné strukturální změny průmyslu.

JAKÁ ÚSKALÍ PŘINÁŠÍ UZAVÍRÁNÍ OPERAČNÍHO PROGRAMU?

V roce 2008 se Operační program Průmysl a podnikání vyhlášený v letech 2004–2006 posunul ve svém životním cyklu do fáze, kdy jsou dokončovány poslední projekty a propláceny poslední částky dotací. Těžiště činnosti, na kterou se nyní musejí příjemci podpory (stejně tak i pracovníci na straně poskytovatele) zaměřit, se přesouvá

k předkládání posledních žádostí o platbu, monitoringu a povinnosti podrobit se kontrolám orgánů ČR nebo ES. Tyto kontrolní orgány se při své kontrolní činnosti zaměřují především na ověření, jak byly příjemci podpory dodrženy podmínky stanovené poskytovatelem.

Pro uzavření programovacího období 2004–2006 C(2006) 3424, vydala EK pravidla, kde mimo jiné upozorňuje také na možné korekce.

V této souvislosti byly do ČR vyslány z orgánů EU dvě mise, a to:

Audit Evropské Komise – DG Regio „Systémový audit Operačního programu Průmysl a podnikání“, který proběhl v období 4. 6.–9. 6. 2007, kde hlavním cílem auditu bylo ověřit, zda stávající řídicí a kontrolní systémy odpovídají popisu předloženém EK a poskytují ujištění o správnosti, úplnosti a zákonnosti prohlášení o výdajích předkládaných EK.

Audit Evropského účetního dvora s názvem „Audit průběžných plateb u OPPP“, který proběhl ve dnech 11. 6.–27. 7. 2007.

Auditoři z EÚD ve své činnosti vycházeli mimo jiné i ze závěrů z Výroční zprávy EÚD za rok 2006, kde je uvedeno:

6.37. Existuje vysoké riziko, že vykazované náklady na projekty strukturálních politik jsou nesprávné nebo nejsou způsobily k proplacení. Pro snížení tohoto rizika je nutné, aby v členských státech existovaly účelné systémy kontroly a aby Komise prováděla účelný dohled.

6.38. Avšak:

– systémy kontroly v členských státech jsou celkově neúčelné nebo jen částečně účelné

– Komise vykonává jen částečně účelný dohled, který má snížit riziko, že systémy kontroly v členských státech nezabrání proplacení nadhodnocených nebo nezpůsobilých výdajů.

6.39. V proplacení výdajů na projekty strukturálních politik se proto vyskytují významné chyby.

Účetní dvůr si je v průměrné míře jist, že minimálně 12 % z celkové částky proplacené na projekty strukturálních politik v rozpočtovém roce 2006 nemělo být proplaceno. Kromě toho se u značného podílu projektů strukturálních politik vyskytly chyby v dodržování předpisů; jedná se o chyby které podle názoru Účetního dvora nečiní náklady způsobilými k proplacení.

pání probíhá plynule a ekonom čtvrtletně provádí hodnocení.

2. V naší organizaci je účelnost na prvním místě, což si sleduje odborník, který se řešením projektu zabývá. Hospodárnost je sledována ekonomkou projektu a celkově efektivitu hodnotí garant projektu, což je příslušný člen vedení organizace.

3. Nevidím v auditování využitých prostředků SF EU žádný rozdíl. Vždy je stanoven cíl, uvedená kritéria a skutečnost. Při prověřování se hodnotí kritéria pro dosažení cíle a dodržení 3E. Případné nastínění možnosti zlepšení určitě prověřovaný objekt uvítá. Drobné odlišnosti jsou možné, ale zásadní – to určitě ne.

Ing. Rodan Svoboda
konzultant,
Eurodan, s.r.o

1. Působím na straně příjemců finanční podpory z Evropského sociálního fondu již od roku 2004. Mé zkušenosti jsou jak z pohledu manažera odpovědného za realizaci konkrétních projektů, tak z pozice interního auditora působícího u konečného příjemce. Předně chci říci, že vnímám poskytnuté prostředky především jako možnost realizovat zamýšlenou změnu v programech a procesech organizace, se kterou logicky souvisí posílení jejich kapacit. Lze pak konstatovat, že bez této podpory by změna byla jen obtížně realizovatelná. Každý jiný projekt, který řeší jen jednorázovou aktivitu bez dalšího pokračování, považuji za zbytečně vynakládání prostředků. Mnohem kritičtější pak jsem ke způsobu, jak je nastaven systém

výběru projektů a administrace podpory. Domnívám se, že právě zde jsou preferovány jednorázové projekty s dopadem na okolí hodnotitelů, kde navíc formální stránka převyšuje tu věcnou. Vede to někde u příjemců až k neochotě pokračovat v přípravě dalších žádostí.

2. Hodnocení nelze provádět optikou pouze několika realizovaných projektů, kde jsem přesvědčen, že na straně příjemců lze říci, že ano. Celkové vyjádření by však měl poskytnout systém administrace a vyhodnocování jednotlivých programů. Pokud se začnu zamýšlet nad nastaveným systémem, se kterým jsem se setkal v ESF, o efektivnosti moc přesvědčen nejsem. Tak například mzdové náklady jsou zdaněny, daň z přidané hodnoty je u neekonomických činností neodpočitatelná, je nutno pokrýt administraci z technické asistence apod., odhadem mi pak vychází, že cca 30 až 40 procent z podpory se k příjemcům vůbec nedostane. Dále je v každém projektu třeba naplňovat rozsáhlé byrokratické požadavky (kopírování všech účetních dokladů, výběrová řízení od 100 tis. Kč), vést v podstatě oddělenou účetní evidenci pro projekt apod., což vám odčerpá další procenta z podpory. A co zbude, je při čerpání několikrát zpochybňováno, přičemž si do poslední chvíle nejste jisti, zda i pro vás v naprosto jednoznačném případě nepácháte náhodou nesrovnalost.

3. Je nutné rozlišit dvě úrovně. Jednak jde o interní audit u poskytovatelů, jednak o interní audit u příjemců podpory. Co se týká těch několika desítek auditorů v implementačních

Národní konference ČIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

K ověření, zda se v rámci proplácení výdajů na projekty u MPO vyskytují chyby, vybrali auditoři EÚD reprezentativní vzorek a na základě ověření popsali oblasti, kde se dle jejich názoru vyskytly chyby.

Problémy byly hlavně spatřovány v těchto oblastech:

– veřejné zakázky (resp. výběr dodavatelů)

kde byly auditory EÚD konstatováno, že došlo k zvýhodnění jednoho z účastníků výběrového řízení nebo že mohlo dojít k domluvě mezi účastníky výběrového řízení na příjemce dotací se v té době nevztahoval platný zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, neboť v daném případě ve smyslu § 2 odst. 1 nešlo o subjekty, zadávající zakázku na dodávky, služby či stavební práce s více než 50 % financováním veřejným zadavatelem (maximální míra

dotace byla ve všech případech 46 % způsobilých výdajů). Obdobně se na tyto případy nevztahoval ani následně přijatý zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, účinný od 1. 6. 2006, neboť pro stejný důvod se nejednalo o tzv. zadavatele veřejné zakázky jakožto dotovaného zadavatele ve smyslu § 2 odst. 3 citovaného zákona. V těchto případech se na dotčené příjemce dotací nevztahovalo ani zákonné ustanovení o transparentnosti výběru, neboť tito nejsou zadavatelé veřejné zakázky.

– přiměřenost doby vyřízení ŽoPI (pozn. Žádost o platbu)

audit EÚD poukázal na velký časový prostor mezi předložením žádosti o platbu a vlastní platbou a ve svém nálezu napadá skutečnost, že v zjištěných případech byla

Národní konference ČIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

platba realizována v době od 3 do 6 měsíců po předložení žádosti. Evropský účetní dvůr v tomto směru zcela pominul skutečnost, že v případě, kdy je vyžádána na příjemci dotace doplnění nebo vyjasnění či oprava žádosti o platbu, lhůta pro vyřízení žádosti se zastavuje a začíná běžet znovu od začátku v okamžiku, kdy je předložena kompletní žádost, která splňuje všechny náležitosti.

– **nedůslednost provádění kontrol, resp. následné odhalování problémů, které kontrola nezachytila**

nedůsledné provádění kontrol na místě podle článku 4 a článku 10 NK č. 438/2001 auditori EÚD dovozují z velkého množství zjištěných závažných chyb a dále poukázali na nedostatečnou auditní stopu, kdy kontroly nebyly zdokumentovány transparentním způsobem, který by umožnil následnou kontrolu provedené práce a výsledných závěrů.

Z uvedených důvodů bylo v červnu 2008, v Luxemburgu, v budově Evropského účetního dvora vedeno jednání, kde se sešli zástupci EÚD, DG Regio, MPO a MF a byly zde diskutovány jednotlivé body týkající se předběžných závěrů z auditu DAS 2007 provedeného EÚD.

Na základě předložených materiálů, důkazů a slovního vysvětlení auditorům EÚD bylo dosaženo, že:

- zástupci EÚD akceptovali názor národních orgánů, který byl podpořen dodatečným šetřením, že nedošlo k znevýhodnění žádného z účastníků výběrového řízení
- bylo dohodnuto, že zástupci EÚD svůj výrok (opoždění plateb konečnému příjemci) změní, pokud obdrží důkaz, že opožděné proplácení nebylo porušeno ze strany poskytovatele dotace, a tím nedošlo k systémové chybě, tak jak se uvádí v nálezu auditorů EUD.

- kontroly jsou vykonávány v přiměřené spolehlivosti, ale je nutné dopracovat kontrolní listy tak, aby se neodpovídalo na otázky pouze ano/ne.

Jednání přineslo nový pohled na práci Evropského účetního dvora a získání zkušeností při řešení negativních stanovisek uvedených v předběžné zprávě z auditu DAS 2007.

Jedním z hlavních a pozitivních výsledků bylo dosažení přehodnocení výroků auditorů z EÚD a zmírnění negativních dopadů.

Na základě nálezů EÚD a nálezů auditorů z DG Regio byla Česká republika požádána o zpětnou kontrolu:

- **veřejných zakázek**
- **projektů generujících příjmy**
- **výběr dodavatelů (u OPFP)**

Ministerstva průmyslu a obchodu se dotýká pouze část výběru dodavatelů, kdy musí řídicí orgán provést kontrolu zaměřenou na to, zda:

- příjemci pomoci získali skutečně 3 nabídky
- tyto nabídky byly skutečné (nikoli fiktivní) – tj. posoudit jejich věrohodnost
- byla vybrána ekonomicky nejvýhodnější nabídka (do konce roku 2008 přijedou do ČR auditori DG Regio, aby si na místě ověřili a získali přiměřené ujištění, že se údaje uvedené v protokolech z kontrol shodují se skutečností).

Doporučení a zkušenosti získaných z kontrol a auditů ať již od kontrolních orgánů ČR, nebo EU jsou zahrnuty do metodik a příruček pro žadatele o dotaci, kde se poukazuje na opakované chyby při realizaci projektů, jako jsou např. »

strukturách, určitě před nimi stojí nové úkoly, kde mohou uplatnit dobře zpracovanou metodologii plynoucí z legislativy EK a při zavádění mohou využít i pomoc velkých poradenských firem. U stovek příjemců finančních prostředků, kde mohou, ale i nemusí být interní auditoři, je možno využít standardních přístupů interního auditu. Určitě bude prioritně využíván compliance audit systému a operací a případně uplatňovány konzultační zakázky při nastavování řídicího a kontrolního systému v souladu s požadavky řídicího orgánu.

Ing. Pavla Cimbolincová
odbor interního auditu
a kontroly,
GŘ České dráhy, a. s.

1. Naše akciová společnost čerpala a čerpá finanční prostředky z SF EU. Odbor interního auditu a kontroly prováděl několik auditů v této oblasti, např. v rámci 6. rámcového programu pro výzkum a rozvoj technologií – projekt InteGRail a EUROPAC, dále v projektu EQUAL – Outplacement jako komplexní podpora zaměstnancům i podnikům.

2. Ano.

3. Interní auditor klade důraz mimo jiné na:

- dodržování požadavků poskytovatele, které jsou specifikovány např. finanční směrnici, příručkou pro příjemce v oblasti stanovení uznatelných nákladů, označování dokladů, archivaci dokladů, evidenci spotřeby času práce na jednotlivé aktivity,
- dodržování platné legislativy ČR, např. ČÚS pro podnikatele č. 17 – při dodržování věcné a časové souměřitelnosti nákladů

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

dů a výnosů, účtování dotací, naplňování cílů projektu.

Ing. Petr Michalec
Ing. Lukáš Mrňavý
Odbor auditu, kontroly
a dozoru, Oddělení
kontroly čerpání fondů EU,
Ministerstvo dopravy

1. ANO. Naše oddělení se již několik let zabývá zvláště auditu, popř. kontrolami čerpání prostředků ze SF EU. Ze zkušeností lze říci, že získat finanční prostředky ze SF EU je pro Příjemce byrokraticky velmi náročný proces, se kterým se řada z nich setkává poprvé, a bývá pro ně tudíž velmi složitý. Na druhou stranu někteří Příjemci, zejména větší společnosti, již mají nastavený určitý VŘKS čerpání finančních prostředků, který se na základě svých zkušeností, ale i výsledků nejenom z našich auditů/kontrol snaží dále zkvalitňovat.

2. Ne.

3. Každý druh auditu (finanční, IS, jakostní atd.) vyžaduje do jisté míry specifický přístup auditora, resp. postup při jeho provádění. Nejen při auditech čerpání finančních prostředků ze SF EU, ale i u ostatních auditů je žádoucí postupovat dle auditorských standardů, nezávisle a objektivně popisovat stav v dané organizaci, identifikovat zjištění a poskytovat doporučení ke zlepšení. Obzvláště u auditů týkajících se právě čerpání finančních prostředků ze SF EU je potřeba klást důraz zejména na důslednost a preciznost při jeho provádění, neboť si musíme uvědomit, že využívání finančních prostředků poskytnutých ČR z fondů EU je a nadále bude

Náklady vzniklé před datem uznatelnosti nejsou uznatelné. Vychází se z obecných předpisů ES pro veřejnou podporu (především článek 7 Nařízení Komise (ES) č. 70/2001).

Příjemci se doporučuje uschovat maximum dokladů, které mohou doložit datum vzniku nákladu (stavební deník, smlouvu, dodací list, objednávku, zápis do katastru nemovitostí) a tyto uchovat po dobu 10 let.

– Povinnost provádět transparentní výběr dodavatelů vychází obecně z § 4 a 5 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, který stanoví základní principy efektivnosti a hospodárnosti výdajů.

Doporučuje se provést výběrové řízení maximálně transparentně (inzerce v tisku, vyhlášení zakázky na webových stránkách firmy, oslovit maximum vhodných dodavatelů). Získat minimálně 3 nabídky vhodných dodavatelů, v případě nemožnosti splnit tuto podmínku požádat včas poskytovatele o výjimku z Pravidel. Dokumentaci z výběrového řízení uchovat po dobu 10 let.

– Vedení odděleného účetnictví vyplývá z obecných zásad stanovených v legislativě ES pro oblast strukturálních fondů (především čl. 34 odst 1 e) Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999). Podmínky poskytnutí dotace dávají příjemci volbu mezi 3 variantami řešení: stejný analytický znak u dotčených operací, účtování dotčených operací na hospodářské středisko, účtování dotčených operací na zakázku.

– Poplatky nejsou uznatelným nákladem. Vyplývá z nařízení 1685/2000 (448/2004) – pravidlo 7, odstavec 5. Výdaje, které nejsou uznatelnými náklady – např. daně z příjmů, daň darovací, daň dědická, daň z převodu nemovitostí, daň silniční, správní, celní, soudní a místní poplatky.

– Změny rozhodnutí lze provádět jen před termínem, kdy bylo splnění povinnosti splatné. Toto vyplývá ze stanoviska MF ze dne 5. 3. 2008. Příjemci se v tomto ohledu doporučuje, aby průběžně ověřoval, zda je schopen splnit všechny povinnosti a podmínky dle Podmínek poskytnutí dotace ve stanovených termínech.

– Zákaz realizace projektu na území hlavního města Prahy. Oblasti cíle 1, cíle 2 a cíle 3. – vyplývá obecně z čl. 3 nařízení 1260/1999. Regiony Cíle 1 jsou vymezeny jako regiony, které před zahájením implementace OPPP nedosahovaly úrovně 75 % průměru HDP v rámci EU. Jedná se o všechny NUTS II České republiky s výjimkou hl. m. Prahy. Jeho cílem je dosáhnout snížení regionálních rozdílů v rámci ČR právě podporou těchto regionů. O každé podstatné změně projektu (např. změně místa realizace projektu) je příjemce povinen informovat poskytovatele, a to ještě před realizací této změny.

Národní konference ČIAA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

Ing. Lukáš Wagenknecht
Regionální rady regionu
soudržnosti Střední Čechy,
vedoucí útvaru Interního
auditu.
wagenknecht@ropsc.cz

„Audit regionálního operačního programu a jeho specifika“

PRVNÍ CO MĚ NAPADLO, KDYŽ JSEM SE ZAČAL O PROBLEMATIKU AUDITU STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ ZAJÍMAT, BYLO „AUDIT JAKO AUDIT“. MOŽNÁ JEDINÝ VÝRAZNÝ ROZDÍL OD VĚTŠINY INSTITUCÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY MŮŽE BÝT POTŘEBA KOMUNIKACE V ANGLIČTINĚ, COŽ JE NAOPAK PRO SOUKROMÝ SEKTOR DNES JIŽ SAMOZŘEJMOSTÍ.

Na následujících řádcích se pokusím vnést svůj vlastní pohled na specifika auditu strukturálních fondů. Položíme si společně několik otázek a odpovědi nás snad dovedou k poznání, jestli je audit strukturálních fondů tak odlišný.

CO VLASTNĚ AUDITOR STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ AUDITUJE?

Samozřejmě že i u oblasti strukturálních fondů auditora zajímá vnitřní kontrolní systém, rizika a kontrolní mechanismy. Složitě je však proniknout pod povrch auditovaných procesů. Z vlastní zkušenosti vím, že většina procesů implementace strukturálních fondů je velice komplexních. Informační systémy jsou vzájemně provázány, a proto je problematické nebo spíše neefektivní je auditovat odděleně. A v neposlední řadě bych měl zmínit veliký počet předpisů, metodik, postupů a jiných kritérií, které musí auditor pochopit a dát si do souvislostí. Problém však může být v případě, kdy si neví rady ani sám tvůrce takového předpisu. Tady je potřeba ocenit selský rozum a odpoutat se od snahy být „papežtější než papež“. Právě to je jeden z hlavních rysů českého úředníka.

A co samotný smysl a cíl operačních programů? Hlavní funkcí Regionální rady je utratit/rozdělit vysoké objemy finančních prostředků. To je přeci velice specifický druh byznysu. No a co související rizika? Zajímat nás bude logicky hlavně důraz na hospodárnost, efektivnost a účel-nost. Zapomínat také nesmíme na vyšší pravděpodobnost výskytu podvodného jednání, na jehož identifikaci musí být auditor strukturálních fondů kdykoliv připraven.

JAKÝ JE ROZSAH AUDITŮ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ?

Nechtěl bych se zabývat podrobným popisováním schématu auditu strukturálních fondů. Z mého pohledu je

systém sofistikovaný a založený na zásadách best practice auditu soukromého i veřejného sektoru.

Existuje mnoho kontrolních a auditních subjektů, které průběžně dohlíží na vnitřní kontrolní systémy operačních programů. Namátkou můžeme jmenovat Evropskou komisi, Evropský účetní dvůr, Auditní orgán (útvary ministerstva financí), Platební a certifikační orgán (útvary ministerstva financí), NKÚ nebo přezkum hospodaření. To jsme se dotknuli externích auditorů a kontrolorů. Dalším důležitým hráčem by měl být samozřejmě interní audit jako součást vnitřního kontrolního systému Regionální rady, která plní roli řídicího orgánu operačního programu.

A proč tolik subjektů? Není se čemu divit, vždyť jenom u sedmi regionálních operačních programů dohlížíme na přerozdělení cca 4659 mil EUR.

Osobně jsem se setkal s rozdílnými názory na rozsah auditu operačního programu. Ať ze strany auditovaných zaměstnanců Regionální rady, pro které je život v neustálém auditu již samozřejmostí, tak ze strany auditorů a ústředních orgánů státní správy, kteří se obávají nedostatečných lidských zdrojů pro blížící se audity operací u konečných příjemců. Pravda bude na obou stranách a jako jediné řešení vidím průběžné hodnocení a úpravu reálné potřeby lidských zdrojů auditu.

ze strany EU (např. auditory DG Regio) důsledně prověřováno.

Ing. Jitka Žatečková, CIA
vedoucí oddělení auditorské
a právní služby, Kongresové
centrum Praha, a.s.

1. Zkušenost máme, právě letos jsme ukončili projekt v JPD3. Podle mého názoru jsou 2 zásadní problémy:
 - procedura spojená se žádostmi i vykazováním čerpání je zbytečně dokladově náročná,
 - stále okolo žádosti a čerpání panují nejasnosti, a to i u osob, které provádějí externí audit čerpání prostředků.
2. Pro odpověď na tuto otázku nemám dostatek informací – takže nevím.
3. Nevím, zda je to pouze můj pocit, ale externí audit čerpání ve mně vzbudil dojem, že se jedná spíše o finanční kontrolu než o audit.

JAKÉ MÁ POSTAVENÍ AUDITOR REGIONÁLNÍ RADY?

Současný model Regionálních operačních programů je nastaven tak, že útvary interního auditu plní několik funkcí. V rámci vnitřního kontrolního systému provádí interní audity, jejichž hlavním zákazníkem je vrcholové vedení Regionální rady. Druhou činností je reportování významných nesrovnalostí a podvodného jednání do Evropského úřadu pro boj proti podvodům. Myslím si, že jde o určitou pojistku proti možnému selhání řídicího orgánu.

Třetím a co do rozsahu největším úkolem útvarů interního auditu je vykonávat na základě smlouvy s ministerstvem financí auditní orgán. Zjednodušeně jde o provádění externího auditu na Regionální radě. V tomto případě je zákazníkem auditu mnoho. Je to Evropská komise, auditní orgán i vrcholové vedení Regionální rady. Všem uvedeným subjektům je distribuována auditní zpráva.

Takže tu máme tak trochu schizofrenní postavení vedoucího útvaru interního auditu. Musí to být empatický interní auditor, který přináší přidanou hodnotu a snaží se hledat optimální řešení pro vrcholový management. Na druhou stranu je tím, kdo reportuje významné nesrovnalosti a podvodná jednání navenek a v neposlední řadě je i nesmlouvavým externím auditorem.

Jediné řešení je ve schopnostech hlavního auditora komunikovat se všemi subjekty, které mají na auditu zájem, ať jde o řadového zaměstnance Regionální rady, ministerského úředníka, nebo auditora Evropské komise.

Jako pozitivní vidím přístup k informacím, který se auditorovi regionálního operačního programu NUTS 2 SČ průběžně dostává. V neposlední řadě bych zmínil možnost porovnání s ostatními regionálními operačními programy. V našem případě můžeme opravdu využít takových pojmů jako „best practice“ nebo benchmark. O tom si podle mě může auditor mnoha soukromých společností nebo orgánů veřejné správy nechat jenom zdát.

CO NÁS ČEKÁ?

Vzhledem k tomu, že implementace strukturálních fondů nabrala zpoždění, budou audity u konečného příjemce dotace ze strukturálních fondů současného rozpočtového období pravděpodobně probíhat až od počátku roku 2010. No a co nás tedy čeká v příštím roce? Především systémové audity celé implementační struktury, ale hlavně horizontální témata. O co

vlastně jde? Budeme auditovat procesy typu rovné příležitosti, environmentální aspekty při implementaci, veřejná finanční podpora, udržitelnost projektů, příjmy projektů, veřejné zakázky malého rozsahu (mimo režim zákona). Budou nás zajímat zejména preventivní kontrolní mechanismy řídicích orgánů pro výše uvedené oblasti. Z posledních zkušeností víme, že to jsou procesy, kde je velice složité hledat konkrétní měřitelná kritéria. Ať se jedná o předpisy EU, nebo národní legislativu. Proto vidím příští rok jako velikou výzvu pro naše auditory. Myslím, že to bude nejzajímavější období pro auditorskou práci tohoto rozpočtového období.

JAKÝ JE TEDY ZÁVĚR?

Co myslíte, je tedy audit strukturálních fondů jiný? Museli bychom samozřejmě poměřovat ad hoc. Podle mě však platí to, co padlo již na začátku „audit jako audit“. Jediné co si můžeme společně nadefinovat, je profil kandidáta na pozici auditora strukturálních fondů.

Je třeba schopnosti analyzovat velice složité a komplexní procesy. Musí si umět poradit i v případech, že legislativa ani metodika není v některých případech dostatečně konkrétní. Nesmí mít zábrany komunikovat třeba i s Evropskou komisí. Musí být citlivý na znaky podvodného jednání.

Pokud jsou to právě Vaše vlastnosti, tak se na Vás já i moji kolegové už teď moc těšíme.

SEMINÁŘE NA KLÍČ, FIREMNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Český institut interních auditorů, o. s. je připraven realizovat semináře na klíč dle přání zákazníka. Ve spolupráci s Vámi připravíme seminář/školení/trénink dle Vašich potřeb a požadavků s ohledem na konkrétní specifické prostředí Vaší organizace, a to v oblastech **interní audit, kontrola, systémy řízení jakosti, komunikační a prezentační tréninky** a jiné.

Semináře na klíč jsme již realizovali např. u společností: Česká pošta, Nejvyšší kontrolní úřad, České dráhy, Eurotel, Oborová zdravotní pojišťovna, Magistrát města Ostravy, Plzeňský prazdroj, Ministerstvo financí ČR, Národní banka Slovensko a další.

Kontakt: paní Jana Šindelářová, **tel.:** 224 920 332 I. 28, **e-mail:** sindelarova@interniaudit.cz

Ing. Jan Gregor
Ředitel odboru Národního
fondu MFČR
jan.gregor@mfcrcz
www.mfcrcz

Rozhovor s ředitelem odboru Národního fondu MFČR: Ing. Janem Gregorem

Jan Gregor je absolventem Vysoké školy ekonomické, specializace Mezinárodní obchod a Evropská integrace. Od roku 1998 pracuje v oblasti evropské integrace na Ministerstvu financí. Aktivně se podílel na přípravě vstupu České republiky do EU, zastřešoval vyjednávání o finančních otázkách. Od roku 2001 řídí odbor Národní fond, který je Platebním a certifikačním orgánem, zodpovídá za akreditaci platební agentury v rámci Společné zemědělské politiky a zastřešuje finanční vztahy s EU.

rolí v rozpočtovém procesu Evropské unie. Při plánování víceletého rozpočtového rámce EU zastřešujeme vyjednání za Českou republiku. Na národní úrovni pak hrajeme roli tzv. Certifikačního orgánu, což je nezávislý dohled nad tím, zda jednotlivá ministerstva vynakládají evropské prostředky řádně, transparentně, a hlavně v souladu s legislativou. V neposlední řadě dohlížíme nad Platební agenturou v rámci Společné zemědělské politiky – Státním zemědělským a intervenčním fondem.

Co Vás na Vaší práci nejvíce baví? (Případně: Které oblasti Vaší práce nemáte tak oblíbené?)

Určitě mě hodně baví to, že jsem dostal příležitost něco budovat, a to, že jde o práci s mezinárodním prvkem, přičemž musím pořád studovat něco nového. Měl jsem příležitost dát dohromady tým skvělých lidí, na které se mohu plně spolehnout. Společně jsme se, leckdy i během dlouhých večerů, snažili skloubit legislativní prostředí pro řízení prostředků EU s českým rozpočtovým systémem, což pořád není úplně jednoduché. Aktuální výzvou je pak příprava na předsednictví České republiky v Radě EU. Budeme vést diskusi všech členských států o budoucí podobě rozpočtu EU po roce 2013.

Na druhé straně musím přiznat, že jsou věci, které člověka ne vždy nemotivují. Jsou to například časté změny ve státní správě, na Ministerstvu pro místní rozvoj mám během deseti let, co působím na Ministerstvu financí, již 7. či 8. partnera. I v mém týmu bohužel došlo v poslední době k mnoha změnám. Několik kolegů odešlo do institucí Evropské unie či do soukromých firem. Tomuto se bohužel nemohu s ohledem na platové podmínky ve státní správě efektivně bránit.

Jaký je Váš vztah k auditu?

Můj vztah k auditu se postupně vyvíjí. Okolo roku 2000 jsem zaváděl interní audit na Ministerstvu financí, které tak bylo jednou z prvních institucí ve státní správě společně s agenturou Sapard. Česká legislativa tehdy interní audit neznala. Činnost interního auditu byla zajištěna jedním auditorem, který byl podřízen přímo mně. Tehdy mě budování auditu bavilo, učil jsem se standardy, psali jsme statut, audit jsem opravdu chápal jako přidanou hodnotu pro vedení, čistě v pozitivním slova smyslu.

Postupem času jsem zažil celou řadu auditů z úrovně Evropské komise, Evropského účetního dvora. Moje pozitivní vnímání auditu začalo postupně ustupovat. Nejprve mě šokovali auditoři DG AGRI, kteří měli nepřiměřené a hloupé požadavky. Poté jsem zjistil, že s auditem není něco v pořádku: auditoři se dávají na čas, například na program PHARE chodí až po deseti i více letech; auditoři mají tendenci auditovat ve světle nových poznatků a nové legislativy; auditoři neodhalují problémy, o kterých vím.

Z úrovně interního auditu mám velké obavy, že na některých institucích státní správy se tomu sice říká audit, ale v praxi jde o starou dobrou kontrolu. Platí pravidlo, že pokud se chce na někoho něco najít, tak se vyberou komunikační služby či zahraniční služební cesty. Výstupem takovýchto auditů je pak konkré-

tní pochybení s doporučením nápravy, ale zatím jsem nezaregistroval doporučení například na změnu zákona či vnitřních postupů jednotlivých institucí.

Souhrnně mám audit rád, zejména v teoretické rovině a z pohledu jeho logiky, ale pokud bych měl audit hodnotit podle konkrétních zkušeností auditované osoby, byl bych spíše kritický.

Jaké rozdíly spatřujete v přístupu auditorů Evropské komise a přístupů „českých“ auditorů?

Mám pocit, že v obou táborech jsou vynikající auditoři, ale i ti průměrní. Jediné pozorování, které mě napadá, je rozdílná citlivost na veřejné zakázky. Auditoři evropských institucí jsou schopni prošetřovat i sebemenší podezření, a to i za cenu kontaktu s dodavatelem nebo neúspěšnými účastníky výběrového řízení.

Národní konference ČIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU
11.–12. listopadu 2008, Přerov

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU
11.–12. listopadu 2008, Přerov

Co považujete za největší hrozbu v oblasti realizace a čerpání financí ze strukturálních fondů?

Největší hrozbou je určitě zpřísňující se prostředí v EU obecně. Evropský dvůr auditorů prezentoval svoji roční zprávu o využívání rozpočtu EU za rok 2007. I letos vykazují strukturální fondy velkou chybovost, i když malinko nižší než v roce předcházejícím.

Zjednodušeně je jednoduché prostředky vyjednat, rozdělit, utratit, vykázat, ale je velmi složité obhájit systém a vynaložení prostředků před auditory Evropské komise a Evropského účetního dvora. Speciálně u programů, kde již nepracuje ani jeden člověk, který by si pamatoval začátek programového období, to bude složité.

Certifikace výdajů a pravidlo n+2 pro období 2004–2006?

Prozatím se České republice podařilo splnit pravidlo n+2. V roce 2008 již neplatí s ohledem na uzavírání programového období. Příjemci mohou projekty financovat až do konce tohoto roku. Administrativa pak bude mít několik dalších měsíců na vykázaní těchto prostředků ve formě závěrečného výkazu výdajů. Souhrnně předpokládám, že čerpání by se mohlo pohybovat mezi 95 a 98 %.

Co znamená pojem „Nesrovnalost“ pro Váš odbor?

Pojem nesrovnalost je definován primárně v evropské legislativě. Na národní úrovni jsme ho upřesnili v Metodice finančních toků a kontroly. Nesrovnalosti jsou z evropské úrovně definovány poměrně přísně. Například uvedu situaci, kdy příjemce předloží k proplacení výdaje, které nejsou uznatelné, a řídicí orgán je odhalí a neproplatí. Z národního pohledu je to odhalení důkazem, že řídicí a kontrolní systém funguje. Podle názoru Evropské komise je i taková situace nesrovnalostí.

Ve vazbě na česká rozpočtová pravidla pak platí, že každé porušení rozpočtové kázně je automaticky nesrovnalostí, ale neplatí, že každá nesrovnalost je automaticky porušením rozpočtové kázně.

Jsou dle Vašeho názoru dostatečně zajištěna národní preventivní kontrolní opatření tak, aby nedocházelo k navracení financí zpět do EK?

Obecně si myslím, že jsme v mnoha aspektech lepší než staré členské státy, ale jsou oblasti, kde je třeba řídicí a kontrolní systém zpřísnit. Jednou z takových oblastí jsou veřejné zakázky. Domnívám se, že tuto oblast je možné řídit a kontrolovat důsledněji. Dříve jsem zmínil, že evropská auditory jsou na tuto oblast o mnoho citlivější. Zákon o veřejných zakázkách se nevztahuje na všechny projekty a výdaje ze strukturálních fondů. Ale i u projektů, na které se tento zákon nevztahuje, je třeba dodržet princip transparentnosti. V tom je jádro problému. V českém chápání dlouho převládal názor, že u výdajů mimo zákon má zadavatel volnou ruku.

Jak se díváte na aktivitu, které mají podpořit absorpční kapacitu?

Vzhledem k tomu, že v našem odboru vyhodnocujeme čistotu rozpočtovou pozici vzhledem k rozpočtu EU, je pro mě velmi důležité maximalizovat čerpání evropských prostředků. Obecně podporu absorpční kapacity podporuji. Ovšem v poslední době zaznamenávám informace, že počet zadatelů o dotace převyšuje disponibilní prostředky. Tyto signály mě vedou k zamyšlení, zda byly programy správně připraveny a zda systém výběru projektů umožňuje vybírat opravdu ty nejkvalitnější. Některé řídicí orgány pak mají snahu uměle snižovat míru spolufinancování z prostředků EU. S tím nemohu souhlasit.

Připravily Andrea Káňová a Linda Anušic

Zajímavější by bylo porovnávat auditní přístup různých národností Evropské unie. Auditři pocházející z nových členských zemí bývají často hodně nepřijemní.

Je dle Vašeho názoru ve vztahu k certifikaci patrný rozdíl ve vzdělanosti příjemců podpory od počátků Phare a nyní?

Z mého pohledu to lze těžko posoudit, s příjemci nepřicházím příliš do styku. Doufám, že se situace postupně zlepšuje. Řídicí orgány postupně zlepšují a lépe formulují podmínky pro příjemce. Otázkou ovšem je, zda příjemci tyto podmínky čtou. S ohledem na některé nesrovnalosti či porušení rozpočtové kázně o tom lze pochybovat.

Ing. Josef Polák
Nejvyšší kontrolní úřad,
ředitel odboru IV.,
josef.polak@nku.cz
www.nku.cz

Nejvyšší kontrolní úřad a kontrola finančních prostředků z EU

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

Mandát Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) pro kontrolu prostředků ve vztahu k rozpočtu EU plyne z Ústavy ČR a zákona č. 166/1993 Sb. o NKÚ. Na základě těchto svěřených kompetencí vykonává NKÚ nezávislou kontrolu jak plnění závazků ČR vůči příjmové části rozpočtu EU, tak kontrolu prostředků rozpočtu EU poskytovaných do ČR prostřednictvím řady různě zaměřených politik. Toto základní vymezení mandátu umožňuje kontrolovat finanční prostředky pocházející ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a z fondů EU, které jsou určeny na realizaci společné zemědělské politiky. Tyto zdroje jsou těmi významnějšími. NKÚ je též oprávněn kontrolovat prostředky určené na realizaci komunitárních programů, pokud tyto prostředky byly poskytnuty organizačním složkám státu či osobám hospodařícím s majetkem státu anebo pokud podléhají tzv. sdílenému řízení.

V rámci kontrolních akcí je zpravidla prověřováno nastavení systému pro realizaci výdajových aktivit (např. systém pro implementaci operačního programu) a dále vlastní uskutečňování operací (např. na vybraném vzorku realizace projektů). Systémové otázky jsou prověřovány u poskytovatelů podpory a u ostatních orgánů podílejících se na implementaci prostředků z EU. Vlastní realizace jednotlivých operací (projektů) je prověřována jak u poskytovatele podpory, tak u příjemců podpory.

Při „kontrolě systému“ se NKÚ zaměřuje například na organizační zajištění činností, parametrické nastavení programů, nastavení a funkčnost rozhodovacích a kontrolních mechanismů, podávání zpráv a monitoring společně s ověřením vyhodnocování účinnosti pomoci. Při „kontrolě operací“ se NKÚ zabývá především ověřováním splnění podmínek

pro výběr operace; dodržení podmínek, za nichž byla podpora poskytnuta; dodržení pravidel pro veřejné zakázky; dodržení pravidel pro způsobilost výdajů a dále řádné vedení účetnictví a průkazné dokumentace.

Ve vztahu k internímu auditu se ve svých kontrolách NKÚ zaměřuje nejen na kontrolu „standardních“ funkcí útvarů interního auditu u poskytovatelů podpory z pohledu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a obecných standardů IA, ale i na kontrolu dalších funkcí, které tyto útvary při implementaci prostředků z EU zajišťují. Jako je například ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu,

kontrola vzorku operací a v některých případech i evidence a hlášení nesrovnalostí.

Rozsáhlou činnost na poli kontroly prostředků rozpočtu EU podrobně NKÚ popsal ve „Zprávě o finančním řízení prostředků EU v ČR“, kterou letos vydal poprvé ve své historii. Tato Zpráva obsahuje ucelený přehled o problematice nakládání s příjmy a výdaji rozpočtu EU v České republice a zvláštní pozornost věnuje shrnutí a srovnání hlavních zjištění NKÚ a EÚD vztahujících se k České republice. Zprávu můžete nalézt na webových stránkách www.nku.cz.

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přešov

Zhodnocení Národní konference „Interní audit a strukturální fondy EU“

NA ZÁKLADĚ VYPLNĚNÝCH EVALUAČNÍCH DOTAZNÍKŮ, KTERÉ BYLY ODEVZDÁNY NA MÍSTĚ, POPŘÍPADĚ DORUČENY EMAILEM, BYL ZPRACOVÁN NIŽE UVEDENÝ VÝSTUP. VÝSTUP ANKETY VYCHÁZÍ ZE VZORKU 44 KS ODEVZDANÝCH DOTAZNÍKŮ, PŘIČEMŽ KONFERENCE SE ZÚČASTNILO 110 ÚČASTNÍKŮ.

K programové části konference jsme na základě výstupů z dotazníků zjistili, že 91 % účastníků bylo s náplní konference spokojeno 9 % bylo nespokojeno. Důvody nespokojenosti se týkaly obecnosti témat, některým účastníkům chyběly informace o zkušenostech konečných příjemců.

Na otázku, která se týkala doporučených návrhů lokalit pro konání následujících konferencí byly doporučovány většinou lázně, a to např. Lázně Jeseník, Karlovy Vary, Janské Lázně a města Plzeň, Jižní Čechy a Střední Čechy byly doporučeny vzhledem k dostupnosti z Prahy. S ubytováním bylo spokojeno 77 % účastníků a 23 % nebylo spokojeno – důvody nespokojenosti byly tyto: nevyhovující ubytování a chování personálu v náhradním ubytovacím zařízení hotelu Fit.

Organizační zajištění akce bylo hodnoceno z 93 % jako velmi dobré, u 7 % jako ne zcela vyhovující,

důvody nespokojenosti: nedostatečné větrání konferenční místnosti, komunikační šumy. Kulturní program, který je součástí každé konference byl hodnocen účastníky z 82 % jako velmi dobrý, zvláště dobře byl ohodnocen výlet do zámečku a kulturní vyzítí večer, u 18 % měli někteří účastníci výhrady k hlučnosti kulturního programu a chybějícímu sportovnímu vyzítí.

Mezi náměty, které jsme obdrželi se objevují tato témata: Nové standardy (v praxi), Srovnání v provádění auditů v rámci států Visegrádské 4, pobaltské státy, Slovinsko. Několikrát se objevil námět na mezinárodní konferenci, kde by se prezentovaly jednotlivé státy se zkušenostmi s auditováním evropských fondů. V poslední části dotazníku dostali účastníci prostor pro vyjádření se. Dostali jsme

Zhodnocení spokojenosti účastníků konference dle oblastí (v%)

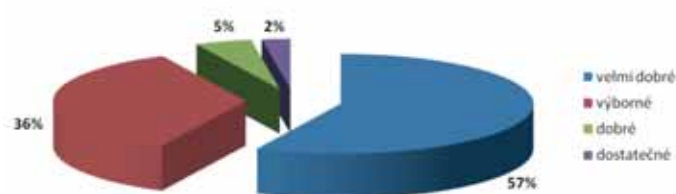

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

několik připomínek, například nepřítomnost rektora VUT v Brně (pan rektor se nemohl z vážných důvodů zúčastnit a slavnostně zahájit konferenci). Několik účastníků nám napsalo výhradu k této neúčasti, za což se dodatečně omlouváme. Naopak několik účastníků vyslovilo svou výraznou spokojenost, která se týkala moderování pana Tomáše Pivoňky a paní Evy Janouškové. Někteří

účastníci si postesklí nad nedodržením časového harmonogramu odpolední části druhého dne, kdy nemohli stihnout poslední přednášky. Další náměty se týkaly doporučení vložit více přestávek a prodloužení programu prvního dne tak, aby se účastníci mohli osvěžit návštěvou blízkého okolí.

Celkové zhodnocení spokojenosti účastníků s konferencí

Celkové hodnocení konference: pro 57 % účastníků byla konference hodnocena jako velmi dobrá, pro 36 % jako výborná, pro 5 % jako dobrá, pro 2 % jako dostačující.

Kancelář ČIIA dostala od několika účastníků konference poděkování za kvalitní přípravu konference, její hladký průběh a za výběr kvalitních přednášejících, kteří byli vybráni napříč spektrem státní správou i nezávislých auditorů.

Se všemi náměty a připomínkami v rámci neustálého zlepšování konferencí a obdobných akcí pracujeme a tímto Vám ještě jednou děkujeme za Váš čas, který jste strávili nad vyplněním dotazníků a hodnocením naší práce.

Linda Anušič

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Rozhovor s ředitelkou Odboru MFČR Ing. Hanu Ondruškovou

Ing. Hana Ondrušková
Ředitelkou odboru Kontrola MFČR,
Hana.Ondruskova@mfcz.cz
www.mfcz.cz

Můžete pro naše čtenáře krátce shrnout, co je obsahem Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropských společenství v České republice?

Národní strategie vytváří předpoklady pro koordinaci postupů a jednotný přístup všech subjektů zapojených do systému zajišťování ochrany finančních zájmů v rámci sdílené správy a řízení operačních programů spolufinancovaných z fondů EU v programovém období 2007–2013. Těžiště Národní strategie je zaměřeno na oblast systému finanční kontroly, agendu nesrovnalostí a ochranu proti podvodným jednáním. Strategický přístup je založen na třech pilířích, a to na preventivních opatřeních k omezení rizika výskytu nesrovnalostí, na řádném odhalování, hlášení a řešení nesrovnalostí a na důsledném přijímání nápravných opatření a postihů. V oblasti boje proti korupci odkazuje Národní strategie na vládou schválenou Strategii v boji proti korupci na období let 2006–2011.

Podle Akčního plánu plnění priorit a cílů Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropských společenství v České republice,

kteřý schválila vláda, se má do 30. června 2009 zpracovat návrh nového zákona, který nahradí stávající zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Jaké změny by tento nový návrh měl přinést?

Je naprosto nezbytné, aby nový zákon vytvořil jednotný režim kontroly národních a zahraničních prostředků, tedy sjednotil kontrolní systém využívání finančních prostředků ze zahraničí, zejména z fondů EU a finančních prostředků z veřejných rozpočtů ČR. Dále je třeba vytvořit právní předpoklady k zajištění principu nezávislosti a organizačního oddělení auditních systémů od systémů finančního řízení a kontroly ve vnějších kontrolních vztazích mezi poskytovateli veřejných prostředků a jejich příjemci. V systému finančního řízení a kontroly musí být nastavena primární odpovědnost za zavedení, udržování a rozvíjení funkčních řídicích a kontrolních mechanismů do manažerské odpovědnosti správců veřejných rozpočtů. Oproti stávajícímu stavu musí být posílena administrativní a finanční odpovědnost poskytovatelů veřejných prostředků za správu veřejných financí. Systém interního auditu je třeba změnit ze stávajícího decentralizovaného na kombinovaný, to znamená

Ing. Hana Ondrušková, absolventka VŠE Praha, fakulty národohospodářské, obor finance a úvěr. Většinu profesního života pracovala ve státní správě, kde vykonávala řídicí a kontrolní činnost na různých funkčních úrovních. Před nástupem na ministerstvo financí vedla do 31. 12. 2005 oddělení kontroly na Fondu národního majetku ČR. Od 1. 1. 2008 je ředitelkou odboru Kontrola MF.

rozvinout auditní funkce u správců veřejných rozpočtů v rámci celého systému hospodaření se schválenými zdroji. Vrcholově se předpokládá zakotvit systém vládního dohledu nad dodržováním standardů při výkonu finančního řízení a kontroly a interního auditu v působnosti Ministerstva financí. Obdobně jako ve většině evropských zemí bude Ministerstvo financí nadále plnit funkci ústředního orgánu státní správy pro vnitřní řízení a kontrolu a interní audit, se zaměřením na výkon dohledu nad zajištěním kvality celého systému na všech úrovních veřejné správy.

Současný systém vnitřního řízení a kontroly je poměrně komplikovaný a objevuje se v něm řada různých subjektů jako například Ministerstvo financí, řídicí orgány, auditní orgán, pověřené auditní subjekty, Finanční

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

ředitelství, finanční úřady a další. Nabízí se myšlenka, že takový systém nahraává vzniku duplicit a neúčelnému vydávání prostředků na finanční kontrolu. Jak vlastně došlo k tomu, že je na poli vnitřního řízení a kontroly aktivních tolik různých orgánů a institucí?

Jednou z hlavních příčin komplikovanosti systému vnitřního řízení a kontroly je dle mého názoru odlišná struktura řízení a kontroly národních prostředků a prostředků poskytovaných z fondů EU, kdy požadavky na strukturu řízení a kontroly fondů EU jsou dány evropskou legislativou a Česká republika namísto vytvoření jednotného systému kontroly postavila vedle národního systému systém kontroly evropských zdrojů.

Příčinu jedné z nejvýznamnějších duplicit spatřuji ve skutečnosti, že kromě finančních kontrol veřejných prostředků vykonávaných v režimu zákona o finanční kontrole a přímo aplikovatelné legislativy ES/EU, legislativa ČR umožňuje kontroly veřejných finančních podpor v režimu daňových kontrol, realizovaných na základě zákona o správě daní a poplatků. Tato situace je způsobena tím, že zákon o správě

daní a poplatků pod legislativní zkratku daň kromě vlastních daní a dalších povinných plateb, zahrnuje rovněž odvody za porušení rozpočtové kázně. Z tohoto důvodu zákon umožňuje výkon daňové kontroly, která je u příjemců veřejných finančních podpor vykonávána soustavou příslušných finančních úřadů.

Jak byste charakterizovala současné postavení interního auditu v institucích státní a veřejné správy, co se týká jeho nezávislosti?

Právní pojistky v oblasti organizačního postavení interního auditu, které mají zajistit organizační nezávislost, jsou zákonem o finanční kontrole upraveny v souladu s mezinárodními standardy pro profesionální praxi interního auditu. Naprosto nedostatečné je však postavení interních auditorů v oblasti pracovně právní. Právní pojistky, které by měly poskytovat právní jistotu interním auditorům, že nebudou odvoláni z funkce na základě výsledků své práce, jsou formální a nemají právní dopady na jejich pracovně právní vztahy.

Jakými kroky by se dala posílit nezávislost interního auditu ve státní a veřejné správě?

Vedle vytváření již zmiňovaných dostatečných právních pojistek této nezávislosti je třeba přistoupit také k vytváření jiných, například organizačních pojistek a nástrojů k trvalému profesnímu rozvoji a motivaci interních auditorů či zkvalitňování metodiky postupů pro výkon interního auditu. Tak například při hledání odpovědí na otázky vytváření dostatečných organizačních předpokladů, bude zřejmě nezbytné vypracovat optimální výkonové, personální a nákladové proporce v návaznosti na určený rozsah a potřeby interního auditu v souladu s auditní strategií správců kapitol státního rozpočtu či územních samosprávných celků jako správců územních rozpočtů. Neméně významnou je otázka zavedení dostatečných ekonomických pojistek k zajištění objektivně ujišťovacích funkcí interního auditu a zajištění kvality při jejich naplňování. To vše by mohlo výrazně napomoci významnosti a prestiži profese interního auditu, a tím i k posílení jeho nezávislosti obdobně, jak je tomu již např. v privátní sféře.

Andrea Káňová

Směrnice INTOSAI pro standardy vnitřní kontroly pro veřejný sektor

Ing. Stanislav Hotra
praxe v oboru kontroly
a metodiky pro
implementaci
auditních standardů
a auditu výkonnosti
SHotra@seznam.cz

Aktualizovaná Směrnice INTOSAI pro standardy vnitřní kontroly pro veřejný sektor byla schválena na XVIII. kongresu INTOSAI¹ v Budapešti v roce 2004. Směrnice vychází z modelu COSO a je chápána jako živý dokument, který bude dále rozvíjen a upřesňován, např. podle COSO ERM. Navíc bylo uplatněno etické hledisko, byla zdůrazněna ochrana veřejných prostředků a význam nefinančních informací, větší pozornost byla věnována kontrole v rámci informačních systémů v počítačovém prostředí.

Směrnice je určena organizacím veřejného sektoru (dále jen „VS“), pro které může být výchozím základem pro zavedení a provozování systému vnitřní kontroly², a auditorům jako kritérium pro jeho hodnocení.

Omezený rozsah příspěvku umožňuje jen naznačení některých zásad, které nejvyšší auditní instituce (dále jen „NAI“) považují na základě mezinárodních zkušeností za zásadní. Originální text ve světových jazycích je na stránkách INTOSAI.³

V první kapitole Směrnice je definován a vysvětlen základní pojem vnitřní kontrola. Ve druhé kapitole jsou představeny a blíže rozebrány jednotlivé složky vnitřní kontroly. Třetí kapitola je věnována rolím a odpovědnosti v oblasti vnitřní kontroly. Příloha 1 obsahuje 7 příkladů aplikace složek vnitřní kontroly a příloha 2 uvádí glosář nejdůležitějších odborných výrazů.

1. VNITŘNÍ KONTROLA

Vnitřní kontrola je ucelený proces, který je uváděn do života vedením a dalšími pracovníky subjektu a je navržen tak, aby poskytoval přiměřené ujištění o tom, že subjekt při úsilí o dosažení svého poslání plní následující obecné cíle:

- řádné provádění etických, hospodárných, efektivních a účelných operací⁴
- plnění závazku zodpovědnosti
- respektování platných zákonů a předpisů
- ochrana všech zdrojů proti ztrátě, nesprávnému použití a poškození.

Definice je poměrně jasná, proto je dále okomentováno pouze rozšíření obecných cílů oproti původnímu modelu COSO.

Důležitost etického jednání, prevence a odhalování podvodů a korupce ve VS jsou od devadesátých let stále více zdůrazňovány. Obecně se očekává, že úředníci veřejné správy budou sloužit veřejnému zájmu poctivě a řádně hospodařit s veřejnými zdroji. S občany budou jednat nestranně podle zákona a spravedlivě. Etika ve veřejné správě

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

je předběžnou podmínkou důvěry veřejnosti a je základním principem dobrého řízení a správy.

Zodpovídání se, resp. skládání účtů, je proces, v jehož rámci jsou organizace veřejné správy a jednotlivci v nich působící voláni k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a jednání, včetně správy veřejných prostředků, poctivosti a všech aspektů výkonnosti. To je realizováno získáváním, udržováním a tvořením dostupných, spolehlivých a relevantních finančních i nefinančních informací, které jsou poctivě zveřejňovány ve včasných zprávách.

I když čtvrtý cíl (ochrana všech zdrojů proti ztrátě, nesprávnému použití a poškození) je možné vnímat jako součást cíle prvního, je význam ochrany zdrojů zdůrazněn. Důvodem pro to je skutečnost, že se ve VS vesměs jedná o veřejné finance, jejichž využívání ve veřejném zájmu vyžaduje zvláštní péči. Dalším důvodem je to, že účetnictví na hotovostním základu, které je ještě rozšířené ve VS, neumožňuje vždy důsledný záznam o všech prostředcích, což je činí více zranitelnými.

2. SLOŽKY SYSTÉMU VNITŘNÍ KONTROLY

Vnitřní kontrola se skládá z pěti vzájemně provázaných složek:

- prostředí vnitřní kontroly
- řízení rizik
- činnosti vnitřní kontroly

- informace a komunikace
- monitorování.

Vztah mezi obecnými cíli kontroly a jejími složkami lze vyjádřit ve formě krychle. Čtyři obecné cíle tvoří vrstvy zleva doprava, pět složek vnitřní kontroly tvoří vrstvy shora dolů a třetí rozměr – zpredu dozadu – tvoří vrstvy organizační struktury organizace (obdobně jako v COSO ERM). Je tedy možné se zaměřit na kteroukoli buňku krychle danou obecným cílem, složkou vnitřní kontroly a organizačním útvarům.

2.1 PROSTŘEDÍ VNITŘNÍ KONTROLY

Kontrolní prostředí má v organizaci zásadní vliv a určuje povědomí pracovníků o kontrole. Je základem pro všechny další složky vnitřní kontroly, zajišťuje disciplínu a strukturu.

Prvky kontrolního prostředí jsou:

- osobní a odborná integrita, etické hodnoty managementu a pracovníků, včetně podpůrného postoje vůči vnitřní kontrole vždy a všude v organizaci
- závazek k způsobilosti
- filozofie a pracovní styl managementu
- organizační struktura
- politiky a praxe řízení lidských zdrojů.

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Všechny osoby v organizaci – manažeři i pracovníci – musí prokazovat osobní i odbornou integritu, etické hodnoty a vždy musí jednat v souladu s příslušnými kodexy chování. Všude a vždy musí projevovat podporu vnitřní kontrole. Také samy veřejné organizace musí prokazovat svou integritu, etické hodnoty a viditelně je potvrzovat ve svém poslání a svou péčí o hodnoty.

Manažeři i pracovníci musí udržovat takovou úroveň způsobilosti, která jim umožňuje chápat důležitost vyvíjení, zavádění a udržování dobré vnitřní kontroly, vykonávat své povinnosti tak, aby naplňovali obecné cíle vnitřní kontroly a poslání subjektu. Každý v organizaci je zapojen do vnitřní kontroly v rámci svých vlastních specifických povinností.

Pokud vrcholové vedení věří v důležitost vnitřní kontroly, lidé v organizaci to vnímají a svědomitě dodržují zavedené kontroly. Například vytvoření útvaru interního auditu jako součásti systému vnitřní kontroly je silný signál daný managementem, že vnitřní kontrola je důležitá.

Když naproti tomu pracovníci mají pocit, že kontrola nepředstavuje důležitý zájem vrcholového vedení a jeho aktivity jsou dány spíše neupřímnými sliby než smysluplnou podporou, je téměř jisté, že cíle kontroly v organizaci nebudou účinně dosaženy.

Pro dosažení cílů vnitřní kontroly, a zvláště pro cíl „etických operací“ je proto životně důležité, aby se vedoucí chovali vždy eticky a vytvrdle dodržovali vysoké etické standardy. Při plnění své role by měl být management dobrým příkladem a jeho vedení by mělo odrážet to, co je správné, a ne to, co je přijatelné nebo výhodné.

2.2 ŘÍZENÍ RIZIKA

Řízení rizika je neustálý cyklický proces: (1) identifikace rizik souvisejících s cíli organizace, (2) jejich hodnocení, (3) odhad připravenosti organizace podstupovat riziko a (4) určení vhodné reakce. Tuto složku kontroly důkladně rozpracovává COSO ERM, z jehož návrhu vycházeli i tvůrci této směrnice.

2.3 ČINNOSTI VNITŘNÍ KONTROLY

Činnosti vnitřní kontroly jsou politiky a postupy určené k tomu, aby omezovaly rizika a aby subjekt dosáhl svých cílů. Aby činnosti vnitřní kontroly byly účinné, musí být vhodné, musí fungovat konzistentně, v souladu s plánem daného období, být nákladově efektivní, komplexní, přiměřené a musí přímo souviset s cíli kontroly.

Kontrolní činnosti se vyskytují všude v organizaci, na všech úrovních a ve všech funkcích. Zahrnují řadu rozmanitých zjišťovacích a preventivních kontrolních činností, např.: postupy zmocňování a schvalování; oddělování povinností (zmocňování, provedení, dokumentování, dohled); kontrolu přístupových práv ke zdrojům a k záznamům; ověřování; odsouhlasování; prověřování výkonnosti operací; prověřování operací, procesů a činností; dohled (přidělení, hodnocení a schválení, vedení a výcvik).

Jestliže je některá z činností vnitřní kontroly zavedena, je důležité dostávat ujištění o její účinnosti a v případě potřeby provést potřebná korekční opatření. Kontrolní činnosti jsou pouze jednou ze složek systému vnitřní kontroly, proto musí být integrovány s ostatními čtyřmi složkami.

2.4 INFORMACE A KOMUNIKACE

Informace a komunikace jsou nezbytné na všech úrovních organizace, a to jak pro účinnou vnitřní

kontrolu, tak pro dosahování cílů daného subjektu. Předpokladem pro spolehlivé a relevantní informace je okamžité zaznamenávání a řádné třídění transakcí a událostí. Příslušná informace by měla být rozpoznána, zachycena a sdělena v takové formě a časovém rámci, aby pracovníci mohli provést její kontrolu a včas ji předat na správné místo. Systém vnitřní kontroly, aby pomáhal zajistit kvalitu informací a podávání zpráv, musí být plně a jasně dokumentován stejně jako všechny transakce a významné události. Tato dokumentace by měla být běžně dostupná pro přezkoumání.

Informační systémy vytvářejí zprávy, které obsahují informace provozní, finanční i nefinanční a informace související se shodou s předpisy. Jedná se nejen o data vygenerovaná uvnitř subjektu, ale též o informace týkající se vnějších událostí, činností a podmínek, které jsou nezbytné pro rozhodování a podávání zpráv.

Schopnost managementu přijímat vhodná rozhodnutí je ovlivněná kvalitou informací, což předpokládá, že informace jsou vhodné, včasné, aktuální, přesné a dostupné.

Účinná komunikace by měla probíhat v organizaci ve všech směrech, shora dolů, napříč a zdola nahoru, všude ve všech jejích součástech a v celé její struktuře.

Všichni pracovníci by měli obdržet od nejvyššího vedení jasné sdělení, že odpovědnost za kontrolu musí být brána vážně. Měli by porozumět své vlastní roli v systému vnitřní kontroly a tomu, jak jejich vlastní činnosti souvisí s prací ostatních.

Jeden z nejkritičtějších komunikačních kanálů spojuje vedení a ostatní pracovníky. Vedení musí aktuálně vědět o výkonnosti, vývoji, rizicích, fungování vnitřní kontroly a o dalších relevantních

událostech a problémech. Stejně tak musí vedení pracovníkům oznámit, jaké informace potřebuje a musí jim poskytovat zpětnou vazbu a pokyny. Management by měl také poskytovat specifickou a řízenou komunikaci týkající se očekávaného chování. To zahrnuje jasné sdělení filozofie vnitřní kontroly, přístupu k ní a delegaci pravomocí v subjektu.

Na základě informací z interní a externí komunikace musí management přijmout nezbytná opatření a vykonat odpovídající následné činnosti.

2.5 MONITOROVÁNÍ

Systémy vnitřní kontroly jsou monitorovány proto, aby

- kontroly fungovaly tak, jak bylo zamýšleno, a aby byly přiměřeně přizpůsobovány změnám podmínek
- byly dosahovány obecné cíle uvedené v definici vnitřní kontroly
- vnitřní kontrola byla stále uplatňována na všech úrovních a ve všech útvarech subjektu a aby dosahovala požadovaných výsledků.

Monitorování se uskutečňuje průběžnou rutinní činností, samostatnými hodnoceními nebo jejich vzájemnou kombinací.

Průběžné monitorování vnitřní kontroly probíhá v rámci běžně se opakujících operací organizace. Je vykonáváno nepřetržitě, v reálném čase, reaguje

dynamicky na změny podmínek, je zasazeno přímo v operacích subjektu a je zahrnuto do běžných povinností zaměstnanců. Proto průběžné monitorování rychleji reaguje na problémy, je účinnější než samostatné hodnocení a jeho nápravná opatření jsou obvykle méně nákladná.

Samostatná hodnocení mohou mít formu sebehodnocení nebo přímého testování vnitřní kontroly. Samostatné hodnocení může také být vykonáno NAI, externími nebo interními auditory. Rozsah a četnost samostatných hodnocení závisí primárně na řízení rizika a účinnosti postupů průběžného monitorování. Nedostatky vnitřní kontroly musí být oznámeny příslušné úrovni managementu.

Monitorování vnitřní kontroly má zahrnout politiky a postupy zaměřené na zajištění adekvátních a okamžitých rozhodnutí na základě zjištění auditů a jiných prověrek. Manažeři musí (1) okamžitě vyhodnotit zjištění z auditů a dalších prověrek, (2) určit vhodná opatření jako odpověď na zjištění a doporučení z auditů a prověrek a (3) dokončit uvnitř staveného časového rámce všechna opatření, jež opraví nedostatky nebo jinak vyřeší záležitosti, na něž byli upozorněni.

Obvykle existuje kombinace průběžného monitorování a samostatného hodnocení, která pomůže zajistit, aby vnitřní kontrola udržovala svou účinnost v průběhu času.

3 ROLE A ODPOVĚDNOST

Každý člověk v organizaci má svůj díl odpovědnosti za vnitřní kontrolu:

Manažeři jsou přímo odpovědní za všechny činnosti organizace, včetně návrhu a zavedení systému vnitřní kontroly, za dohled nad jeho řádným fungováním, za jeho údržbu a dokumentování. Jejich odpovědnost se mění v závislosti na jejich funkci v organizaci a na charakteristických rysech organizace.

Interní auditoři zkoumají systém vnitřní kontroly a přispívají k jeho průběžné účinnosti prostřednictvím svých hodnocení, poznatků, rad a doporučení, proto hrají důležitou roli v účinné vnitřní kontrole. Nemají však primární manažerskou odpovědnost za návrh, zavádění, údržbu a dokumentování vnitřní kontroly. Interní auditor by neměl být náhradou za silný systém vnitřní kontroly, jejich nezávislost a objektivnost by měla být zaručena.

Pro účinnou funkci interního auditu je podstatné, aby interní auditoři byli nezávislí na managementu, pracovali objektivně, korektně a čestně a aby podávali zprávy přímo nejvyšší úrovni pravomoci uvnitř organizace. Potom interní auditoři mohou prezentovat objektivní názory k hodnocení vnitřní kontroly a předkládat objektivní návrhy na nápravu odhalených nedostatků.

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Pracovníci mají také podíl na vnitřní kontrole. Vnitřní kontrola je explicitní nebo implicitní součástí povinností každého z nich. Všichni pracovníci hrají roli při vykonávání kontroly a měli by být odpovědní za podávání zpráv o problémech operací, neshodě s kodexem chování nebo o porušení politiky.

NAI, resp. externí auditoři by měli povzbuzovat a podporovat zřízení účinné vnitřní kontroly ve veřejném sektoru, poskytovat rady a doporučení vnitřní kontrole. Hodnocení vnitřní kontroly je podstatnou součástí finančních auditů, auditů souladu i výkonnosti a jsou sdělovány managementu. Svá zjištění a doporučení předkládají NAI ve zprávách zainteresovaným osobám, zejména občanům a parlamentu.

NAI má nezadatelný zájem na zajištění silných útvarů interního auditu. Tyto útvary představují důležitý prvek vnitřní kontroly poskytující nepřetržitě možnosti pro zlepšování operací organizace. Pokud útvary interního auditu postrádají nezávislost, jsou slabé nebo neexistují, měla by NAI, kdykoli je to možné, nabídnout svou pomoc a poradenství při ustavení a rozvinutí této kapacity a zajištění nezávislosti činnosti interních auditorů. To by se mělo dít bez ohrožení nezávislosti NAI, resp. externího auditora.

NAI by měla také hrát vedoucí roli pro zbytek VS tím, že stanoví systém vnitřní kontroly své vlastní organizace v souladu s principy vydanými v této směrnici a stane se tak vzorem.

ZÁVĚR

Ve svém stanovisku ke státnímu závěrečnému účtu za rok 2006 NKÚ uvádí, že „ve většině případů nebyl v kontrolovaných osobách zaveden ani udržo-

Národní konference ČIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

ván vnitřní kontrolní systém, který by byl schopen včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související se vznikem nesprávností a neprůkazností v účetnictví. Často též nebyl zaveden takový systém finanční kontroly, který by prostřednictvím průběžné a následné kontroly prověřil včasnost a spolehlivost informování vedoucího orgánu veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky.“

Je zřejmé, že vnitřní kontrola ve VS vyžaduje ještě hodně zlepšování. K tomu by mohla být dobrým základem právě Směrnice INTOSAI. Její hlavní doporučení lze shrnout do následujících bodů:

- Primární je jednoznačná podpora ze strany vedení organizace, jeho osobní a odborná

integrita, kompetentnost a etické hodnoty.

- Důležitým pozitivním signálem od vedení je vytvoření nezávislého, kapacitně silného útvaru interního auditu pracujícího v souladu s mezinárodně uznávanými standardy.
- NAI, resp. externí auditor může poskytovat podporu, rady, doporučení i širší spolupráci, příklad dobré praxe vnitřní kontroly a interního auditu. Pozitivním krokem NKÚ by bylo vyhlášení Směrnice za uznávanou dobrou praxi a kritérium při jeho kontrolách.
- Nezbytný je vhodný legislativní rámec, který může výrazně přispět k pochopení definice vnitřní kontroly a jejich cílů a umožnit žádoucí rozvinutí útvarů interního auditu.

Národní konference ČIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Poznámky:

¹ Mark INTOSAI – Mezinárodní organizace nejvyšších auditních institucí, sdružuje téměř 200 institucí různého uspořádání a různé vyspělosti od začínajících (např. NKÚ) po špičkové externí auditory s dlouhou tradicí (např. UK NAO a US GAO).

² Kontrola je jednou ze základních složek řízení (je tedy součástí řízení), což dnes snad již nikdo nepochybně, proto není nutné tuto skutečnost zdůrazňovat (vnitřní řízení a kontrola) a postačí stručnější „vnitřní kontrola“.

³ <http://www.intosai.org/en/portal/>, resp. <http://intosai.connexcc-hosting.net/blueline/upload/1guicpubsece.pdf> (v angličtině).

⁴ „Operace“ ve smyslu glosáře k této směrnici, tj.: Funkce, procesy a činnosti, kterými jsou dosahovány cíle subjektu. Ne ve smyslu § 2 písm. l zákona o finanční kontrole, kde je „operace“ legislativní zkratkou pro finanční a majetkové operace.

CBOK 2006 2. část – shrnutí výsledků CBOK 2006 – světový obraz interního auditu

ÚVOD

Kdo by si pomyslel, že interní auditoři budou v médiích oslavováni jako rockové hvězdy? Současná poptávka po kvalifikovaných interních auditorech převyšuje nabídku. Skandály firem po celém světě připomněly jednatelům a managementu jejich odpovědnost za kontroly, řízení rizik a správu společnosti a současně také podnítily zpřísnění regulací a legislativy. Interní audit se stal nepostradatelnou, nebo dokonce povinnou součástí organizací po celém světě. Od roku 1999 patří k povinným činnostem interního auditu také sledovat dostatečnost a účinnost vnitřních kontrol a přispívat k jednotě správy a řízení společnosti, hodnocení rizik, finančních a provozních systémů a informačních technologií.

Institut interních auditorů prodělal od roku 1941 enormní rozvoj. V období od června 2003 do prosince 2006 vzrostl počet členů z 82 645 na 127 735, což představuje nárůst o 54,6 % za pouhé tři roky. Vydání IIA Insight z listopadu 2006 uvádí, že členové IIA pocházejí ze 165 zemí. Současně také přibýlo 6 000 nových Certifikovaných interních auditorů (CIA), což představuje 10 % ze všech CIA na světě. Zkoušky CIA probíhají v 90 zemích světa.

SOULAD SE STANDARDY IIA

Většina účastníků studie CBOK 2006 odpověděla, že jejich interní audit se řídí Standardy IIA a Doporučeními pro praxi. Návody poskytované Standardy IIA a většinou z doporučení pro praxi považují celkově za přiměřené a postačující. Za méně využitelné jsou považovány standardy 1300 (Program pro zajištění a zvyšování kvality interního auditu) a 2600 (Přijetí rizika managementem). Z odpovědí respondentů je zřejmé, že zmíněné standardy jsou uplatňovány méně často, než ostatní standardy a bylo by vhodné podrobněji a jasněji vysvětlit jejich použití. Obecně lze říci, že návody poskytované základními standardy (Attribute Standards) jsou považovány za lepší než návody poskytované standardy pro výkon interního auditu (Performance Standards).

V průměru 81,9 % interních auditorů na všech pozicích v průzkumu uvádělo, že se řídí všemi nebo alespoň některými Standardy IIA. V závislosti na pozici, kterou respondenti v interním auditu zastávali, uváděli využití Standardů IIA nejčastěji vedoucí útvarů interního auditu (85,1 %), méně často pak manažeři IA (84,3 %), interní auditoři seniři (79,9 %), interní auditoři junioři (81,0 %) a ostatní pracovníci vykonávající činnosti interního auditu (72,2 %).

Nejčastěji udávané důvody, proč nejsou užívány Standardy IIA, byly:

- Nedostatek pracovníků v interním auditu (12,6 %).
- Vedení organizace není přesvědčeno, že by jejich používání vytvářelo přidanou hodnotu (12,2 %).
- Dosažení souladu se Standardy je časově příliš náročné (12,2 %).
- Soulad se Standardy není podporován vedením organizace (11,9 %).
- Standardy IIA jsou nahrazeny místními/vládními standardy/vyhláškami (10,7 %).

PROGRAM PRO ZABEZPEČENÍ A ZVYŠOVÁNÍ KVALITY INTERNÍHO AUDITU

V rámci průzkumu souladu se Standardy IIA bylo zařazeno několik konkrétních otázek zaměřených na standardy 1300, 1311 a 1312, které požadují vytvoření programu pro zajištění a zvyšování kvality, sledování účinnosti tohoto programu, interní hodnocení kvality a externí posouzení kvality interního auditu.

Nejnižší úroveň souladu byla zjištěna u standardu 1300, kde pouze jedna třetina respondentů odpověděla, že mají vytvořený program pro zabezpečení a zvyšování kvality podle požadavků tohoto standardu. Téměř čtvrtina dotazovaných neplánovala vytvořit program kvality v nejbližších 12 měsících. Méně než 50 % účastníků průzkumu

odpovědělo, že jejich program pro hodnocení a zvyšování kvality zahrnuje i činnosti pro sledování účinnosti tohoto programu definované standardem 1300. Tyto činnosti u nich obvykle zahrnují dohled nad průběhem auditu a kontrolní listy pro ověření správných auditních postupů. Méně než 20 % respondentů potvrdilo, že ověření souladu se Standardy IIA a Etickým kodexem je součástí těchto činností.

Podle standardu 1311 interní hodnocení zahrnuje průběžné prověřování výkonu a pravidelné interní hodnocení kvality interního auditu. Standard nedefinuje frekvenci, s jakou má být interní hodnocení prováděno. Na otázku, kdy proběhlo poslední interní hodnocení, uvedlo 23,6 % respondentů období posledních 12 měsíců a dalších 8,7 % uvedlo posledních 5 let. 47,4 % dotazovaných vedoucích útvarů interního auditu odpovědělo, že jejich interní audit nikdy nepodstoupil interní hodnocení.

Podle standardu 1312 by měl interní audit projít externím hodnocením nejméně jedenkrát za pět let. Všechny útvary interního auditu, které existovaly k 1. lednu 2002, kdy standard vstoupil v platnost, měly podstoupit externí hodnocení do 1. ledna 2007. 39,7 % všech respondentů nikdy neprošlo externím hodnocením. 53,7 % vedoucích útvarů interního auditu naznačilo, že jejich organizace neprošla oficiálním externím hodnocením kvality a není v souladu se standardem 1312. Je

třeba poznamenat, že 28,4 % z útvarů interního auditu zúčastněných v průzkumu existovalo 5 nebo méně let, což může být důvod, proč některé interní audity neměly externí hodnocení.

SOULAD S ETICKÝM KODEXEM IIA

V dotazníku pro přidružené členy (lokální instituty IIA) byl položen dotaz, jestli se po interních auditorech vyžaduje řídit se Etickým kodexem IIA. Všechny 46 představitelů přidružených členů zapojených do průzkumu odpovědělo kladně. Pouze v jednom případě byla zmíněna lokální verze etického kodexu. Dotazníky také zmiňovaly různé způsoby řešení etických problémů, od ustanovení etické nebo disciplinární komise až po řešení nejvyšším orgánem (radou) institutu.

DOBA EXISTENCE ÚTVARU INTERNÍHO AUDITU A JEHO STAV

Průzkum ukázal, že v některých částech světa organizace teprve začínají rozpoznávat význam interního auditu. Útvary interního auditu jsou v těchto zemích často malé a mladší než 5 let. To mívá za následek nedostatečnou personální kapacitu a nedostatek kompetencí nezbytných pro naplnění potřeb organizace. Tyto nedostatky bývají někdy řešeny outsourcingem.

Celkem 28,4 % respondentů odpovědělo, že pracují v útvaru interního auditu založeném před pěti nebo méně lety. Značný počet nově založených interních auditů může být odrazem rozpoznání významu interního auditu pro organizaci a v neposlední řadě i důsledkem fúzí a akvizic společností. Nový interní audit nemusí být automaticky nezkušený a nevykonný. Výsledky průzkumu ukázaly pozitivní korelaci mezi stářím organizace a stářím interního auditu.

VZTAHY INTERNÍHO AUDITU UVNITŘ ORGANIZACE

Vztahy interního auditu s výborem pro audit

Pro zachování interního auditu je zcela nezbytné, aby statut interního auditu byl schválen výborem pro audit nebo příslušným řídicím výborem. Statut a zdokumentované plány činností interního auditu jsou vyžadovány Standardy IIA. Většina respondentů (72,3 %) potvrdila, že jejich interní audit má schválený statut, který mu dodává potřebnou pravomoc a autoritu k výkonu činností.

Z průzkumu vyplynulo, že linie pro předávání zpráv interního auditu v rámci organizace jsou obecně nastavené v souladu se Standardy IIA. 72,6 % organizací zúčastněných v průzkumu mělo zřízený výbor pro audit. 91,3 % vedoucích útvarů interního auditu vyjádřilo přesvědčení, že mají přiměřený přístup k výboru pro audit, a 63,2 % z nich uvedlo, že se s předsedou výboru pro audit setkávají v případě potřeby častěji než pouze při pravidelných plánovaných schůzkách. Výbory pro audit zpravidla nejsou zřízeny v institucích veřejné správy.

Jak je interní audit vnímán samotnou organizací

V průzkumu byla zařazena série otázek, ve kterých se interní auditory vyjadřovali, jak je jejich útvar interního auditu vnímán samotnou organizací. Respondenti vyznačovali na stupnici 1 až 5 (1 – silně nesouhlasím, 2 – nesouhlasím, 3 – neutrální, 4 – souhlasím, 5 – silně souhlasím), do jaké míry souhlasí s předloženým tvrzením. Auditři na všech pozicích souhlasili s tvrzením (s průměrnou známkou větší než 4), že jejich útvar interního auditu je v organizaci vnímán jako nezávislý, objektivní, důvěryhodný, účinně hodnotící interní kontroly a přidávající hodnotu. Menší jistotu vykazovali respondenti u tvrzení, že jejich interní audit systematicky a účinně vyhodnocuje řídicí procesy společnosti včetně řízení rizik a působí v souladu se Standardy IIA (průměrné známky se pohybovaly v rozmezí od 3,71 do 4,03).

Metody, kterými interní audit měří svoji přidanou hodnotu

Interní auditory používají různé metody pro měření přidané hodnoty pro organizaci. Ty bývají založené na sebehodnocení a hodnocení interního auditu ostatními členy organizace. Nejčastěji uváděnými měřitelnými kritérii bylo přijetí doporučení (51,4 %), průzkumy vyplněné zákazníky interního auditu (34,6 %) a množství požadavků vznesených na interní audit managementem organizace (33,5 %). Za indikátor hodnoty interního auditu lze považovat také spolehnout se na práci interního auditora externím auditorem (uvádělo 33,5 % respondentů). Téměř třetina interních auditů (3,6 %) neměla zaveden žádný systém pro měření přidané hodnoty.

ČINNOSTI INTERNÍHO AUDITU

Řízení interního auditu

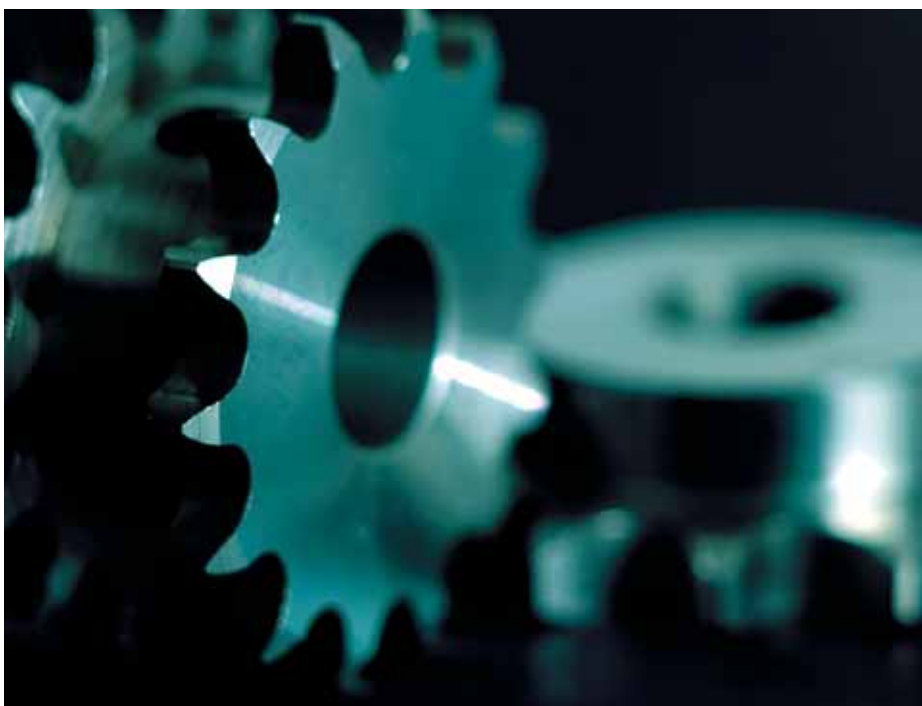
Standardy 2000 a 2200 se věnují efektivnímu řízení činností interního auditu. V souladu s těmito standardy by měli interní auditři pro každou zakázku vytvořit a zdokumentovat plán, který bude obsahovat její rozsah, cíle, časový harmonogram a personální zajištění. Více než 91,5 % respondentů věří, že jejich interní audit tyto administrativní činnosti vykonává.

Plánování auditu

81,3 % respondentů se řídí doporučeními pro praxi PA 2010-2 (Spojení auditorského plánu s riziky a mírou rizika) a PA 2040-1 (Zásady a postupy). 69,5% respondentů potvrdilo, že jejich interní audit provádí hodnocení rizik, 63,0 % útvarů interních auditů zapojených v průzkumu má manuál nebo směrnici pro výkon činností. 95,6 % interních auditů vytváří plány nejméně jednou v roce a 36,4 % interních auditů dokonce pravidelně aktualizuje své plány několikrát za rok. Většina vedoucích útvarů interního auditu (86,7 %) odpovídala, že pro plánování využívají techniky založené na analýze rizik v souladu se Standardem IIA 2010 a doporučením pro praxi PA 2010-1 a 73,1 % z nich využívá jako další podněty pro přípravu plánů interního auditu požadavky managementu.

Druhy činností interního auditu

Definice interního auditu a Standard 2100 zahrnují tři široké oblasti odpovědností interního auditu: hodnotit a přispívat ke zdokonalení řízení rizik, řídicích a kontrolních systémů a řízení a správy společnosti. Na otázku jaké typy auditů vykonávají,

odpovídali respondenti nejčastěji: interní audit (85,6 %), provozní audit (79 %), prošetřování podvodů a nesrovnalostí (56,3 %), finanční audit (56 %), etický audit (47,1 %) a audit efektivnosti řízení (48,5 %). Méně často provádějí interní auditoři sociální audity a audity udržitelnosti (40,0 %), audity kvality a audity ISO (32,5 %). Z průzkumu vyplynulo, že nejčastější typy auditů prováděných subdodavatelem (outsourcing) jsou finanční audity (27,2 %), audity informačních technologií (18,8 %) a audity kvality/ISO (14,1 %).

Mezi dalšími typy zakázek interního auditu uváděli respondenti monitorování rámce vnitřních kontrol (58,9 %), sledování souladu s legislativou a vnitřními předpisy pro řízení a správu organizace (51,4 %), hodnocení rizik informačních systémů (47,5 %), hodnocení a testování vnitřních kontrol (70,8 %) a podnikové řízení rizik (37,6 %).

Více než třetina (37,6 %) auditorů v průzkumu uvedla, že jejich útvar interního auditu hodnotí systém řízení rizik organizace. Ještě častěji (43,6 %) je však toto hodnocení prováděno jiným útvarem v organizaci a v 6,5 % případů je prováděno externím dodavatelem.

Řízení rizik zahrnuje také audity realizovatelnosti podnikatelského záměru. Tyto audity jsou většinou (51,6 %) vykonávány jiným oddělením než interním auditem. 24,6 % respondentů uvádělo, že tyto audity provádí útvar interního auditu a 16,8 % organizací zapojených v průzkumu tyto audity neprovádí. Větší roli mají interní audity v oblasti hodnocení informačních rizik. Tyto činnosti vykonává ve 47,5 % interní audit, ve 30,9 % jiné oddělení než interní audit.

Nejčastější oblasti, kde provádí interní audit hodnocení souladu s legislativou, nařízeními a smlouvami, jsou zachování diskrétnosti a obchodního tajemství (43,1 %) a zdraví, bezpečnost práce a životní prostředí (22,1 %).

Do rozsahu činností interního auditu spadají i konzultační služby. Průzkum ukázal, v jakém poměru jsou některé typické činnosti nad rámec ujišťovacích služeb prováděny interním auditem a jinými útvary organizace. V závorce je na prvním místě uvedeno s jakou četností danou činnost vykonává interní audit a na druhém místě s jakou četností jiné oddělení organizace; konzultace při fúzích a akvizicích (11,3 % vs. 50,4 %), podpora externího auditu (46,2 % vs. 28,1 %), řízení projektů (27,7 % vs. 58,3 %). Některé z těchto i dalších speciálních služeb poskytují organizaci externí dodavatelé.

Výkon auditu

S rostoucím významem interního auditu pro organizace rostou požadavky na kvalitu a rozsah práce interních auditorů. Vhodné nástroje a techniky pomáhají interním auditorům efektivně zvládat zvýšené nároky. Cílem průzkumu v této oblasti bylo zjistit, které nástroje pokládají interní auditoři za nepostradatelné při plnění svých úkolů.

Na základě předchozích studií CBOK a Standardů IIA a Doporučení pro praxi bylo vyhodnoceno 16 nejdůležitějších nástrojů používaných interními auditory. Skupina obsahovala nástroje pro administrativní činnost (plánování nebo řízení) a pracovní nástroje (např. pro analýzu dat nebo statistické vzorkování). Respondenti měli jednotlivé nástroje a techniky v seznamu ohodnotit stupnicí 1 až 5 (1 – není užíván, 5 – značně používán) podle toho, jak jsou aktuálně využívány v jejich praxi nebo plánovány využít v následujících třech letech. Výsledky byly analyzovány podle pozice respondentů.

Interní auditoři na všech pozicích se shodovali ve třech nejvíce používaných nástrojích. Nejčastěji používaným nástrojem je elektronická komunikace. Na druhém místě byly uváděny nástroje pro plánování na základě analýzy rizik a na třetím nástroje pro analýzu dat. Následovaly elektronické pracovní

dokumenty, nástroje pro statistický výběr vzorku, pro podporu auditních postupů (computer-assisted audit techniques), pro tvorbu vývojových diagramů, mapování procesů, benchmarking, sebehodnocení kontrol a získávání dat. Mezi nejméně používané byly řazeny nástroje pro kontinuální audit, hodnocení kvality interního auditu, balanced score card, řízení kvality (total quality management, TQM) a modelování procesů.

Řešení závažných zjištění

Vedoucí útvarů interního auditu odpovídali na dotaz, ve které fázi auditu jsou sdělována závažná zjištění. Nejčastěji jsou zjištění závažného charakteru sdělována v průběhu auditu (44,4 %) nebo ve fázi předávání výsledků (45,2 %). 32 % respondentů uvedlo, že v některých případech bývají závažná zjištění odhalena a sdělena již při plánování auditu, naproti tomu 28,5 % respondentů uvedlo, že ve fázi plánování auditu závažná zjištění sdělují a řeší jen výjimečně.

Předávání výsledků

Standard 2440 říká, že vedoucí interního auditu předá výsledky všem příslušným stranám. Tuto praxi potvrdilo 58,8 % respondentů. 19,6 % respondentů uvádělo, že je to odpovědnost manažera interního auditu, 15,2 % respondentů odpovědělo, že je to společná odpovědnost interního auditu (vedoucího resp. manažera) a klienta auditu (tj. auditovaného subjektu). 3,4 % respondentů se domnívalo, že za předávání výsledků auditu je plně zodpovědný auditovaný subjekt. Analýza odpovědí podle pozice respondentů ukázala, že naprostá většina vedoucích interního auditu je přesvědčena, že předávání výsledků je jejich povinnost (75 %), případně jejich společná povinnost s auditovaným subjektem (10,3 %). Interní auditoři na jiných pozicích poměrně často odpovídali, že je to povinnost manažera interního auditu (25 %), případně manažera interního auditu společně s auditovaným subjektem (9 %).

Sledování opatření k nápravě

Standards IIA definují, že vedoucí interního auditu je odpovědný za zajištění sledování, jak se nakládá s výsledky auditu předanými vedení (sledování a následná kontrola plnění opatření). 25,8 % až 35,7 % respondentů (odpovědi byly kategorizovány podle pozice respondentů) potvrdilo, že sledování plnění opatření k nápravě je v první řadě odpovědnost interního auditu. 37,5 % až 54,5 % respondentů se domnívalo, že za sledování plnění opatření k nápravě je odpovědný interní audit společně se zákazníkem auditu. Většina respondentů také uváděla, že mají vypracovaný systém pro sledování plnění opatření. Jen malé procento respondentů (mezi 2,0 % až 8,5 % podle pozice respondenta) odpovědělo, že nemají zavedený formální systém následné kontroly plnění opatření.

Ing. Monika Jurášová
vrchní interní auditor,
Kooperativa pojišťovna, a.s.,
Vienna Insurance Group,
e-mail: mjurasova@koop.cz,
web: www.koop.cz

Aktuální výzvy pro interní audit

ROSTOUCÍ ROZMANITOST A SPECIALIZACE VŠECH NAŠICH ČINNOSTÍ SPOLU SE VSTUPEM ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE S SEBOU PŘINÁŠÍ POSTUPNÉ ROZŠIŘOVÁNÍ ZODPOVĚDNOSTI INTERNÍCH AUDITORŮ A OVĚŘOVÁNÍ SOULADU AKTIVIT SPOLEČNOSTÍ S NOVÝMI PRÁVNÍMI PŘEDPISY, KTERÉ JSOU VÝSLEDKEM IMPLEMENTACE KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA DO NÁRODNÍ LEGISLATIVY. NA JEDNÉ STRANĚ SE TAK RYCHLE ROZŠIŘUJE OKRUH POVINNOSTÍ A NÁROKŮ, KTERÉ JSOU KLADENY NA INTERNÍ AUDITORY, NA STRANĚ DRUHÉ JE JEJICH PRÁCE JEŠTĚ ROZMANITĚJŠÍ, PESTŘEJŠÍ A ZAJÍMAVĚJŠÍ. Z NEJNOVĚJŠÍCH ÚKOLŮ SE TENTO ČLÁNEK ZAMĚŘÍ NA OBLAST LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI, OUTSOURCING A PROBLEMATIKU POJIŠTVOVNICTVÍ S DŮRAZEM NA SOLVENTNOST II.

LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

Nový a detailní pohled na tuto oblast přináší zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který nabyl účinnosti dnem 1. září 2008 včetně prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu. Okruh povinných osob, které se tímto zákonem musí řídit, je velmi široký. Jde o banky, investiční společnosti a ostatní úvěrové instituce, dále pojišťovny, penzijní fondy, zprostředkovatele, směnárny, pošty, kasina, realitní společnosti, auditory, daňové poradce, účetní, soudní exekutory, notáře a celou řadu dalších fyzických či právnických osob. Proto i před interními auditory všech těchto povinných osob stojí nové úkoly a zadání, která budou muset v souladu s požadavky uvedeného zákona naplňovat.

Úkol je to v tomto případě velmi nelehký. Na rozdíl od situace v zahraničí (například ve Velké Británii) nebyla k danému zákonu vydána žádná metodická opatření či výklad, tohoto úkolu se neujal ani regulátor ani žádná z mnoha dotčených asociací. Nemnohá školení či kurzy jsou organizovány zpravidla na komerčním základě.

Za nejobtížnější můžeme považovat dodržení souladu s následujícími ustanoveními:

- Stanovit vhodná kritéria rizikového obchodu z hlediska zákona pro jednotlivé typy povinných osob (u některých je nejdůležitějším momentem typ klienta, jinde je to druh produktu a pro jiné povinné osoby je nejpodstatnější a nejvíce rizikový typ distribučního kanálu nebo obchodního vztahu).
- Podle rizikovitosti obchodu stanovit úroveň a rozsah prováděných kontrol klientů.
- Rozpoznání klienta, který by mohl být politicky exponovanou osobou.
- Důsledně a bez opomenutí rozpoznat subjekty, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce.
- Stanovení skutečného majitele peněžních prostředků.
- Nastavení informačních systémů tak, aby byly schopny sledovat a vyhodnocovat informace požadované zákonem.

Příklad aplikace zákona ve společnosti

Zdroj: KPMG international, 2007

V souladu s ustanovením § 9 prováděcí vyhlášky k úkolům interních auditorů patří hodnotit zda:

- a) postupy a opatření, která instituce uplatňuje v oblasti předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, jsou dostatečně účinné,
- b) byly v systému vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření instituce v uplynulém období zjištěny nedostatky a jaká rizika z toho mohou pro společnost plynout.

O uvedených zjištěních se vypracuje nejméně jednou ročně hodnotící zpráva s návrhem opatření k odstranění zjištěných nedostatků, která se předloží k informaci představenstvu společnosti a dozorčí radě.

Aby byli interní auditoři schopni dostát těmto úkolům musí:

- Výborně porozumět celé problematice zejména s ohledem na konkrétní činnost instituce, ve které působí (mimo jiné znát a porozumět zákonu a změnovému zákonu č. 254/2008 Sb.,

prováděcí vyhlášce č. 281/2008 Sb., znát a porozumět znění příslušné směrnice č. 2005/60/ES a prováděcí směrnice č. 2006/70/ES) a posoudit způsob a vhodnost jejich aplikace.

- Výborně znát procesy ve „své“ společnosti a dobře odhadnout její možnosti a posuzovat aplikaci ustanovení zákonných norem při dodržení principu proporcionality.
- Být schopni více než v jiných případech naplnit svoji úlohu poradní a konzultační při přidávání hodnoty a zdokonalování procesů v oblasti AML v organizaci.

V průběhu tohoto procesu se můžeme inspirovat metodikou pro aplikaci směrnice ve finančním sektoru ve Velké Británii a po prostudování obecné části I si vybrat v části II příslušnou instituci, ve které pracujeme. Podrobnosti jsou uvedeny na http://www.jmlsg.org.uk/content/1/c6/01/14/56/Part_I_Board_approved_7_Nov_07.pdf http://www.bba.org.uk/content/1/c6/01/14/57/Part_II_HMT_approved.pdf

OUTSOURCING

Téma outsourcingu se stává stále aktuálnějším, v oblasti finančního trhu se dotýká podnikání bank, pojišťoven a zajišťoven, penzijních fondů, spořitelních a úvěrových družstev, obchodníků s cennými papíry a investičních společností. Tyto povinné osoby současně podléhají dohledu České národní banky a jejich podnikání v oblasti outsourcingu se řídí příslušnými „odvětvovými“ právními předpisy (například zákonem o bankách, zákonem o pojišťovnictví apod). Ve své praxi by měly postupovat i v souladu s úředním sdělením ČNB k pravidlům obezřetného podnikání, které bylo publikováno ve Věstníku ČNB, částka 18/2007 dne 3. srpna 2007.

Toto úřední sdělení podléhá v současné době revizi a i v této otázce mohou interní auditoři uplatnit svoji úlohu konzultační a poradní, uplatnit své teoretické i praktické znalosti a vstoupit už v této fázi do celého procesu.

Audit outsourcingu zahrnuje posouzení

- celkového využívání outsourcingu,
- jednotlivých případů outsourcingu z hlediska kontroly souladu s právními předpisy, sjednané úrovně výkonu outsourcingovaných činností, řízení rizik, bezpečnosti informačních systémů, přenosu, zpracování a zabezpečení informací podléhajících ochraně i z hlediska celkového přínosu outsourcingu pro společnost.

Interní auditoři se v oblasti outsourcingu zaměří především na vyhodnocení:

- zda společnost udržuje požadovanou úroveň a strukturu informací a informace o outsourcingu a všech významných změnách předává v požadované struktuře a termínech dohledu,
- zda společnost využívá outsourcing obezřetně, nedeleguje odpovědnosti řídicích osob za vedení společnosti, plně sama odpovídá za poskytování svých služeb a nepřetřídí dodržování licenčních podmínek a nepřipouští významná operační rizika a nadměrnou koncentraci rizik,
- zda společnost uplatňuje v oblasti outsourcingu funkční a efektivní zásady vnitřního řízení a kontroly a plně odpovídá za řízení, provádění a kontrolu outsourcingových služeb,
- systému řízení rizik spojeného s využíváním outsourcingu,
- způsobu výběru poskytovatele outsourcingu a kvalitu příslušných smluv,
- přístupu k outsourcingu v případě konsolidovaného celku.

Interní auditoři musí mít i v oblasti outsourcingu přístup ke všem požadovaným informacím jak ve své společnosti či konsolidovaném celku, tak u poskytovatele outsourcingových služeb.

POJIŠŤOVNICTVÍ

Významné změny, které se přímo dotýkají práce interních auditorů, očekáváme také v oblasti pojišťovnictví. Souvisejí jednak s očekávaným novým zákonem o pojišťovnictví a prováděcí vyhláškou, které by měly regulovat tuto oblast pravděpodobně od roku 2009, a jednak s přijetím nové evropské legislativy jejíž schválení můžeme očekávat v průběhu roku 2009 s nejzazší lhůtou pro implementaci do konce roku 2012. Podívejme se v následujícím textu na některé úkoly, které budou muset v nadcházejícím období interní auditoři pojišťoven řešit.

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O POJIŠŤOVNICTVÍ

Návrh nového zákona o pojišťovnictví, který reguluje oblast soukromého pojišťovnictví v České republice, s sebou kromě implementace směrnice o zajištění a ostatních právních norem ES přináší mimo jiné v § 7 přesnou definici řídicího a kontrolního systému, který pokrývá především zásady pro správu a řízení společnosti, řízení rizik a systém vnitřní kontroly. Prováděcí vyhláška tato ustanovení upřesňuje, konkretizuje a definuje také požadavky související s prací interních auditorů v pojišťovnách, zajišťovnách a na úrovni skupiny. Navrhovaná regulační opatření stanovují povinnosti interních auditorů v rozsahu obvyklém pro výkon interního auditu v souladu s Mezinárodními standardy pro profesionální praxi interního auditu a s přihlédnutím ke specifickým požadavkům odvětví pojišťovnictví.

Interní auditoři tak budou nezávisle ověřovat veškeré činnosti tuzemské pojišťovny nebo zajišťovny, mimo jiné i oblasti řízení rizik, předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, outsourcing, compliance a mnoho dalších.

S ohledem na rozsáhlou a specifickou problematiku úlohy interních auditorů při ověřování aplikace zákona o pojišťovnictví se jednotlivým úkolům, které by byly nad rámec tohoto textu, nebudou podrobně věnovat.

SOLVENTNOST II

První návrh textu nové směrnice o Solventnosti II byl publikován v červenci 2007 a zahájil zásadní změnu pojišťovacího a zajišťovacího trhu v EU a jeho konsolidaci v dlouhodobém horizontu. Navrhovaná směrnice mění pravidla, která by měla zabránit pojišťovně v úpadku a současný systém s rovným přístupem ke všem subjektům, který pochází z 90. let minulého století, bude nahrazen metodou založenou na vyhodnocování ekonomického rizika. Složitě výpočty umožní zjistit expozici pojišťoven v oblasti rizika pojistného, investičního, tržního, úvěrového, operačního, likvidity, koncentrace, reputačního a dalších případných rizik. Jde o významnou záruku proti poškození klientů v případě vážného problému společnosti.

Nový návrh směrnice zahrnuje přepracování 13 stávajících směrnic v oblasti pojištění a zajištění a nová ustanovení v oblasti solventnosti. Na konci února letošního roku Evropská komise předložila její přepracovaný a doplněný návrh. Vlastní ustanovení návrhu směrnice jsou založena na obecných principech, nikoli na požadavku striktního dodržování přesně stanovených pravidel, protože cílem by měla být harmonizace výstupů, nikoliv procesů.

O postavení a úloze interního auditu a interní kontroly v pojišťovně hovoří články 45 a 46 návrhu směrnice.

Vzhledem k rozsahu nové připravované legislativy v oblasti pojišťovnictví by se ovšem i interní auditoři, kteří působí v pojišťovně, nebo dokonce na úrovni pojišťovací skupiny, měli začít včas připravovat a svoji standardní činnost rozšířit už v této fázi i na oblasti, které se přímo dotýkají činností a procesů spojených se zavedením Solventnosti II.

Interní auditoři by měli zvládnout následující úkoly:

- Musí být kompetentní. Musí dobře znát nejen připravované legislativní kroky a časový rámec, musí se dobře orientovat ve všech navrhovaných doporučeních a stanoviscích jednotlivých stran (EC, CEIOPS, CEA, IAIS, národní asociace a dohledy a rozhodnutí vlastního představenstva). Musí znát výsledky testovacích studií QIS na všech úrovních (evropské, národní, skupinové, vlastní společnosti). Bez těchto znalostí nemohou odpovědně a nezávisle posuzovat procesy a compliance ve své společnosti nebo ve skupině.
- Musí znát procesy v oblasti Solventnosti II ve společnosti. Činnost interního auditu se v této oblasti odvíjí od znalosti rozhodnutí představenstva a managementu. Dále je nezbytné mít aktuální informace o činnosti všech ostatních oddělení ve společnosti (ve skupině), a to zejména útvaru řízení rizik, pojistných matematiků, IT, controllingu apod. Významná je i znalost postupu zpracování kvantitativních dopadových studií QIS vlastní společnosti a jejich výsledků. Důležitá je také spolupráce jednotlivých oddělení interního auditu na úrovni skupiny a koordinační úloha oddělení interního auditu mateřské společnosti a nastavení auditních procesů v jednotlivých společnostech ve skupině v oblasti Solventnosti II na stejné úrovni. Interní audit musí neustále ověřovat vhodné nastavení a dobré fungování vnitřního řídicího a kontrolního systému v nových podmínkách.

- Musí ověřovat shodu (compliance) a doporučovat změny. V případě, že jsou splněny dvě výše uvedené podmínky, může interní audit naplnit ustanovení návrhu směrnice a plně vykonávat a sledovat „soulad činností pojišťovny se všemi jejími vnitřními postupy, procesy a systémy vykazování“. Neméně významná je i jeho funkce poradní, kdy interní audit na základě svých zkušeností, komplexního pohledu a konkrétních zjištění navrhuje a doporučuje výboru pro audit nebo přímo představenstvu provedení změn v činnostech a procesech tak, aby společnost byla dobře a včas připravena.

Interní audit je velmi náročná a zajímavá disciplína nicméně i při řešení nových úkolů je třeba neustále dbát na dodržování nejvyšší úrovně profesionální odbornosti a kompetentnosti a průběžný profesní rozvoj tak, aby interní auditoři mohli přidávat hodnotu, zdokonalovat procesy a pomáhat své společnosti k dosažení jejich cílů i v nových podmínkách.

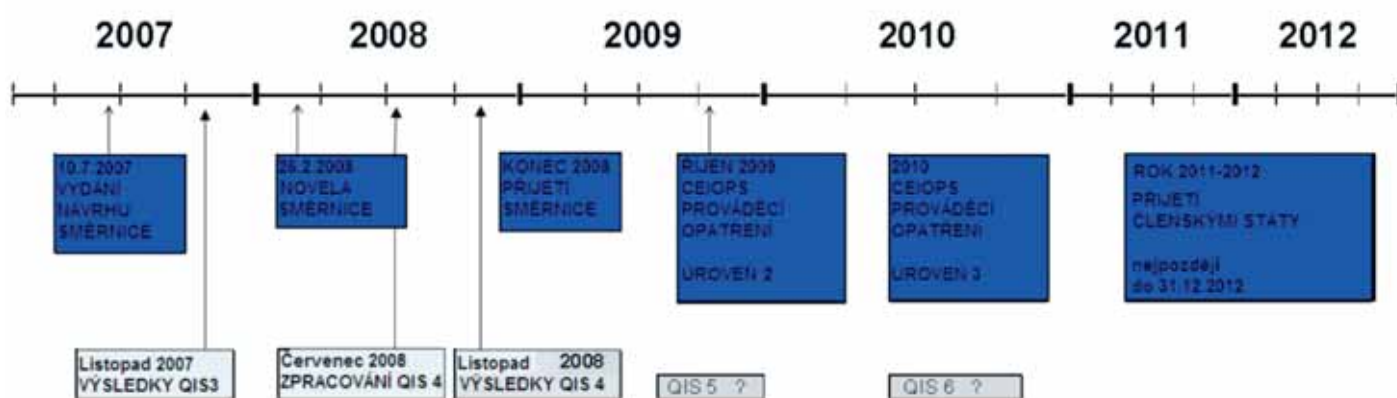
Použitá literatura

Pracovní materiály a podklady Evropské komise, CEIOPS, právní předpisy ČR, směrnice Evropského parlamentu a Rady, studie KPMG v oblasti AML

Zkratky

AML	Anti- Money Laundering
CEA	European Insurance and Reinsurance Federation (Comité Européen des Assurances)
CEIOPS	Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors
EC	European Commission
ES	Evropská společnost
IAIS	International Association of Insurance Supervisors

Načasování jednotlivých kroků ...

Fejeton

Nepřiměřená obrana

Jsem interní auditor. Víím, co jsou strukturální fondy a rád o nich píším fejetony. Také strašně rád spím. A ještě raději usínám. A vůbec nejraději si při usínání Hraji. Hraji si Hru na sen. Prostě si pěkně lehnu do peřin, blaženě se usmívám a čekám, až přijde sen. Ležím si tak a říkám si: „Tak co to dnes bude? Čímpak začneme?“ A pak se pomaličku objeví první obraz, první nabídka snového příběhu. A já si Hraji. Prostě si tvořím svůj sen, vybírám si osoby a obsazení, prostředí a začátek příběhu. A rozvíjím svoji Hru, dokud jí úplně nepropadnu. Mám prostě malé filmové studiičko s neomezeným rozpočtem.

Taková Hra je moc pěkná věc. Velmi užitečná. Zjistil jsem nedávno, že se dá hrát i přes den, v práci, v podstatě všude. Její devizou je snadná přístupnost a jednoduchost. V každé situaci, kterou zažívám, si můžu Hrát. Není to pravda tak rozmanité, možností není neomezené množství, ale jsou. A je jich dost. Mnohem více, než bych si dříve dokázal připustit. Byly doby, kdy na určitý typ akce jsem volil jen určitý typ reakce (snad jsem ty termíny použil správně). Byl jsem standardizovaný. Teď si Hraji.

Například zkouším chválit své kolegy místo dobře míněné kritiky (ono to slovo „dobře“ vnímá většinou každá ze stran jinak). Zkoušel jsem také experimentovat a v dobrém rozmaru chválím dokonce i bezdůvodně. A ono to funguje! Také se mi osvědčilo, že jsem přestal všechno analyzovat, nechci už probíhat vědět, PROČ se to stalo.

Prostě jen tu situaci řeším (je to mnohem pohodlnější a opět – funguje to). Nedávno jsem zabrousil do Hry s kombinací naštvání vs smích. Je to pravda dost komplikované, ale už jsem několikrát zažil to překvapení (a nejen své), když místo sebeobrany přišel uvolněný smích (pravda, trochu strojený, ale smích). Prostě si Hraji, pustím nějakou svou reakci do prostoru a dívám se, jak funguje. Podle vystrašených pohledů a rozpačitých úsměvů v mém okolí se domnívám, že to funguje dobře (zase to slovo „dobře“).

No a to je vše. Hru mohu vřele doporučit. Na závěr bych vás chtěl upozornit, že hrát Hru přes den má oproti snové variantě několik specifíků. Když se však budete řídit následujícími pravidly, neměly by nastat komplikace. Takže, za prvé, nelehejte si. Za druhé, Hraní na sobě nedávejte znát. Zvnějšku to může vypadat, že přemýšlíte, a to většinou v okolí vyvolá nechtěné emoce – strach, nejistotu, obavu – a v lidech, kteří vás znají, by dokonce mohlo jít o vyvolání neopodstatněných očekávání. Brrr. Za třetí se vyvarujte onoho blaženého úsměvu – tohle lidstvo přímo nesnáší (Mona Lisa vám budiž dostatečnou výstrahou). A v neposlední řadě, při Hraní připouštějte jen realistické možnosti Volby, škálu variant vyberte v souladu s uznávanými právními a morálními zásadami (ne každému by se mohlo vaše Hraní líbit). Jsou lidé, kteří by dokonce mohli vaši Volbu označit za nepřiměřenou obranu.

Ing. Josef Severa

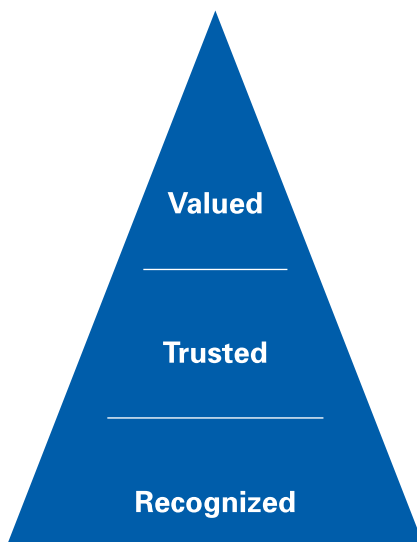

ECIA konference

20–21. LISTOPADU 2008 SE KONALA V BERLÍNĚ V HOTELU MARITIM KONFERENCE ECIA NA TÉMA SPRÁVA A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTÍ, SOULAD A INTERNÍ AUDIT. KONFERENCE MĚLA 4 HLAVNÍ SPOLEČNÉ PŘEDNÁŠKY A 6 SOUBĚŽNÝCH TÉMAT: ŘÍZENÍ INTERNĚ AUDITNÍ FUNKCE, SPRÁVA A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTÍ, SOULAD A INTERNÍ AUDIT VE VÝCHODNÍ EVROPĚ, NOVÁ SPRÁVA A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTÍ A TÉMATA SOULADU V OBLASTI AUDIT IT, ŘÍZENÍ KVALITY, SPRÁVA A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTÍ, SOULAD A INTERNÍ AUDIT V MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNICÍCH, NOVÉ SMĚRY V OBLASTI PODVODŮ A ETIKY.

Z České republiky a Slovenska se konference zúčastnila delegace 12 zástupců z České spořitelny, Kronospanu, RWE, T-Mobile, ÚOHS a Ernst & Young. Musím říci, že jsem si při přednáškách Iva Středy a Pavla Váchy uvědomila, že interní audit v Čechách je minimálně na stejné úrovni jako ve většině zemí, a až na pár výjimek si myslím, že kvalitu přednášek na letošní ECIA konferenci předčí každá konference ČIIA. Na druhou stranu je pravda, že na takovéto konference se jezdí hlavně kvůli networkingu, výměně názorů a seznámení se s kolegy z oboru, a to samozřejmě ECIA konference splnila. Konference se zúčastnili i zástupci IIA a nová prezidentka Patty Miller. Během konference jsme s Denisem Bergevinem, zástupcem IIA pro Evropu našli čas na diskuse o problémech s CBT i problémech našich slovenských členů, kteří se přes ČIIA nemohou registrovat na CIA. Dostali jsme další příslib, že toto téma bylo zařazeno na pořad jednání Rady regentů.

Na druhou stranu dobrou přednášku nedělá téma, ale zkušený a kvalitní řečník. Nová prezidentka IIA, která je současně partnerkou ve

společnosti Deloitte takovým řečníkem určitě je a já bych se s Vámi ráda podělila o několik zajímavostí z její přednášky na téma Globální profese interního auditu a vize do budoucnosti. Velice podobné téma budeme mít v časopisu v prvním čtvrtletí příští rok a Patty v přednášce zmínila i téma našeho posledního čísla na příští rok – ujišťovací vs konzultační služby interního auditu – jejichž poměr se ve společnostech velmi liší. Patty zmínila, že tím, jak cestuje po celém světě, uvědomuje si, že je velký rozdíl mezi vyspělostí útvarů interního auditu a jejich přijímání managementem. Velkou výzvou jsou vzrůstající očekávání výborů pro audit, managementu, externích auditorů a regulátorů. Od interních auditorů se očekávají nové znalosti, specializace a schopnost vést. Tématem pro rok 2009 jsou tři úrovně, které by naše profese chtěla dosáhnout. První je Recognition (uznání) – naše role je pochopena, očekává se objektivita, náležitá péče a správné zprávy a profesionální postup a chování. Druhou je Trust (důvěra) – důvěra v naši vysokou integritu a etiku, pochopení strategie a cílů a zaměření na správné oblasti, důvěra, že budeme poskytovat praktické a relevantní doporučení a důvěra auditovaných. A poslední úroveň je Value (hodnota) – příspěvek organizaci a ujištění akcionářů – takové naše „místo u jejich stolu“, že budeme katalyzátory změn k lepšímu, objektivním a informovaným reportérům ohledně rizik, řídicích a kontrolních mechanismů a správy a řízení společností a že budeme pomáhat společnost chránit a pomáhat jí růst.

Všechny přednášky z konference ECIA budou na členských stránkách k dispozici ke stažení.

Mgr. Andrea Rajmová

Slezská Ostrava přivítala interní auditory

Díky podpoře celého vedení, zejména starosty Ing. Antonína Maštalíře si dne 5. listopadu 2008 dali interní auditori z různých koutů Moravy dostaveníčko na radnici Slezské Ostravy. Účelem pracovního setkání bylo navázání vzájemných kontaktů interních auditorů a předání si zkušeností. Jedním ze stěžejních bodů programu bylo vzdělávání interních auditorů veřejné správy.

Za tímto účelem byl na toto setkání přizván i zástupce MF ČR, JUDr. Josef Včelák a za ČIIA jeho ředitel, Ing. Daniel Häusler.

JUDr. Včelák seznámil s výhledem národní strategie na ochranu finančních zájmů ES v ČR a akčním plánem na zřízení integrovaného rámce vnitřní kontroly. Jeho příspěvky rozproudily bohatou diskusi a všechny přítomné tato problematika velmi zajímala.

Ing. Häusler se zaměřil na hlavní bod programu, což bylo vzdělávání interních auditorů veřejné správy. Seznámil přítomné s nabídkou vzdělávacích programů ČIIA a nastínil nové směry ve vzdělávání, např. společný projekt ČIIA a VUT Brno. Svůj příspěvek zakončil povzbuzujícím citátem K. H. Borovského: „Kdo si myslí, že se učí, ten je vlastní chloubou, kdo si myslí, že dost umí, začíná být trouba.“

Po prohlídce historické budovy radnice a nově otevřené Slezské galerie, kterou pro přítomné zprostředkovalo vedení městského obvodu Slezská Ostrava, následovala druhá, neméně zajímavá část programu.

Velmi zajímavý byl proto příspěvek Ing. Petry Plevové, manažerky kvality MěÚ Kopřivnice s názvem „Od interního auditu k Six Sigma“. Ve svém příspěvku stručně objasnila vlastní zkušenosti a cestu od okamžiku, kdy vedení města přistoupilo k provedení systémového auditu externí firmou až po zavedení jeho výsledků do praxe. Jedním a velmi zajímavým výstupem bylo například vedle interního auditu zřízení funkce manažera kvality.

Diskusi rozproudil příspěvek Ing. Hany Šišlákové z městské části Brno – Královo Pole, která hovořila o práci a problémech spojených s prováděním kontrol u příspěvkových organizací.

Celé jednání bylo za strany přítomných přijato velmi pozitivně a bylo příslibem pro konání dalších pracovních schůzek a navázání bližší spolupráce jak s MF ČR, tak s ČIIA.

Ing. Dana Ratajská – Moravská Ostrava a Přívoz
Ing. Jiřina Halamčáková – Slezská Ostrava
foto Mgr. Marie Stypková

Ze života kanceláře ČIIA, o. s.

Vážené kolegyně, Vážení kolegové,
toto číslo Interního auditora je tak trochu konferenčně veřejně správním, neb hlavním tématem je problematika strukturálních fondů EU, která byla také nosným tématem listopadové konference v Přerově. Obecně lze říci, že se konference povedla a většina účastníků byla spokojena, a já doufám, že se můžeme konstatovat i po přečtení tohoto čísla.

Možná by bylo vhodnější bilancovat činnost ke konci roku 2008, ale já radši zmíním, co již nyní chystáme. Jedna konference skončila, nicméně plánujeme a chystáme další, a to s největší pravděpodobností na přelomu března a dubna 2009 v Plzni. Součástí konference bude také, již 14. řádný sněm ČIIA. Na listopadovém zasedání Rady byl také schválen manuál na řízení značky ČIIA, který také představí trochu pozměněné logo ČIIA a nový

design pro jednotlivé nabízené produkty. V souvislosti s tímto bych také rád zmínil přípravu nového webu, který bude prezentován v prvních měsících roku 2009.

Určitě nepřehlédněte nový Katalog akcí ČIIA na 1. pololetí 2009, který byste již také měli mít k dispozici. Nabízíme jak osvědčené semináře, tak úplně nové, jejichž témata vzešla také z Vašich námětů. Opět se vracíme k systému komplexního/dlouhodobého vzdělávání, který prošel z naší strany revizí, a doufám, že tato změna bude pouze k lepšímu.

Na závěr bych Vám všem rád popřál krásné prožití vánočních svátků a úspěšný nový rok 2009.

Ing. Daniel Häusler, ředitel kanceláře ČIIA, o. s.

Inzerce ČIIA

ČESKÝ INSTITUT INTERNÍCH AUDITORŮ, o. s.

Nabízí dlouhodobý kurz

INTERNÍ AUDITOR SYSTÉMŮ ŘÍZENÍ

dle požadavků mezinárodních norem: ISO 9001:2000, ISO 14001:2004, ISO 18001:2007,
a doporučující mezinárodní směrnice: ISO 19011:2002.

Kurz je akreditovaný dle vyhlášky MŠMT č. 524/2004 Sb.

INTERNÍ AUDITOR SYSTÉMŮ ŘÍZENÍ

**ČIIA, o. s. v roce 2008 nově nabízí
kurz v termínech:**

18.–20. 5. 2009

8.–10. 6. 2009

červenec 2009

září 2009

říjen 2009

KOMU JE KURZ URČEN?

Kurz je určen pro interní auditory nebo pracovníky, kteří mají zájem o práci interního auditora systémů řízení podle mezinárodních norem ISO. Jedná se o ucelený systém vzdělávání v rámci nejpoužívanějších norem ISO pro systémy řízení v oblastech kvality, environmentálního managementu a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Tyto standardy je možné v podniku uplatňovat samostatně nebo v integrované podobě. V rámci kurzu bude účastník detailně seznámen s požadavky norem a s možnostmi dílčího či komplexního posouzení celého integrovaného systému.

Podrobnější informace:

Magda Barnatová

Tel.: 224 920 332, linka 28

E-mail: barnatova@interniaudit.cz

Vše k zákonu č. 253/2008 Sb.

- školení zaměstnanců §23
- zpracování systému zásad §21
- řešení výjimek ze zákona
- podání opravných prostředků
proti kontrolním nálezům
ministerstva a ČNB zajistí:
pravniochra@centrum.cz

Národní konference ČIIA, o. s. – INTERNÍ AUDIT A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU | 11.–12. listopadu 2008, Přerov

Inzerce

NOVÍ ČLENOVÉ

- › Ing. Mojmír Adámek, České dráhy, a. s.
- › JUDr. Miloslav Alex, Česká správa sociálního zabezpečení
- › Hana Bánová, UNIPETROL, a. s.
- › Ing. Petra Barešová, BNV consulting, s. r. o.
- › Vladimíra Beluhová, Státní fond životního prostředí ČR
- › Ing. Romana Bigasová, Uherskohradištská nemocnice a. s.
- › Ing. Radka Brožová, Krajský úřad kraje Vysočina
- › Ing. Eva Čebišová, Státní zemědělský intervenční fond
- › Marta Dlhopolcová, Státní zemědělský intervenční fond
- › Ing. Lenka Dvořáková, Krajský úřad kraje Vysočina
- › Ing. Radka Dvořáková, Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod
- › Ing. Martin Frič, Severočeské vodovody a kanalizace, a. s.
- › Ing. Zuzana Gromová, Heineken Slovensko a.s.
- › Ing. Šárka Hartychová, Státní fond životního prostředí ČR
- › Ing. Jiří Honek, Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod
- › Ing. Marcela Hortenská, Česká pošta, s.p.
- › Ing. Josef Chuchút, Česká správa sociálního zabezpečení
- › Ing. Zuzana Kavanová, individuální členství
- › Maciej Królikowski, UNIPETROL, a.s.
- › Bc. Jaroslav Kyznar, Dopravní podnik hl. města Prahy a.s.
- › Ing. Dagmar Langerová, Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou
- › JUDr. Ladislav Máca, Dopravní podnik hl. města Prahy a.s.
- › Petra Mantlíková, Ministerstvo práce a sociálních věcí
- › Petra Matoušková, UNIPETROL, a.s.
- › Tomáš Miho, UNIPETROL, a.s.
- › Radka Náhlovská, UNIPETROL, a.s.
- › Jiří Novák, individuální člen
- › Ing. Miroslava Novotná, Pozemkový fond ČR
- › Ing. Petr Pech, Státní zemědělský intervenční fond
- › Ing. Lubomír Petřek, Státní zemědělský intervenční fond
- › Ing. Josef Podhorský, Úřad vlády ČR
- › JUDr. Kristián Proseč, Institut pro místní správu Praha
- › Ing. Petr Pučálík, Státní fond životního prostředí ČR
- › Tomáš Richter, ČEZ distribuce
- › Ing. MPhil. Janine Salibová, Deloitte Audit, s.r.o.
- › Ing. Jindřich Schmid, Dopravní podnik hl. města Prahy a.s.
- › Ing. Martin Smekal, Deloitte Advisory s.r.o.
- › Chris Michael Tait, MBA, UNIPETROL, a.s.
- › Ing. Jiří Veiner, ČEZ distribuce
- › Petr Vodák, Česká správa sociálního zabezpečení
- › Ing. Daniela Vrtišková, Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR
- › Ing. Venuše Železná, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Knihovna ČIIA

Vážení členové,

rádi bychom Vám představili jednu ze základních členských výhod, kterou je bezplatného studování a zapůjčování publikací dostupných v knihovně našeho Institutu. Tato zdánlivě malá knihovna, která fyzicky sídlí v kanceláři ČIIA na Karlově náměstí 3, již několik let plní funkci základního informačního střediska pro interní auditory v ČR a v tomto duchu se snaží přispívat ke zvyšování odborné úrovně profese u nás.

Služeb knihovny mohou využívat...

... všichni zájemci z řad členské základny, ale také studenti VŠ a ostatní zájemci o odborné publikace, a to zcela bezplatně, samozřejmě při respektování pravidel knihovního řádu.

Pokud byste rádi zjistili, zda je daný titul v nabídce naší knihovny...

...nejlepším způsobem jak toto ověřit, je prohlédnout si seznam knižních titulů, zveřejněný na našich webových stránkách pod záložkou Knihy > Knihovna > Přehled titulů. Případně e-mailem ověřte jejich dostupnost u slečny Ilony Frankové (e-mail: frankova@internaudit.cz, tel. 731 157 252). Knihovna je otevřena ve všední dny mezi 10.00–16.00 hodinou, v 1. patře kanceláře na Karlově náměstí 3, Praha 2.

A na závěr, jakými knižními novinkami se můžeme pochlubit...

...v knihovně jsou zařazeny tituly poskytované nakladatelstvem Grada Publishing a novinky The IIA Research Foundation.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Za knihovnu se na vaši návštěvu a zvědavé dotazy k publikacím těší Ilona Franková, frankova@internaudit.cz, tel. 731 157 252.

PLÁNOVÁNÍ A TVORBA HODNOTY FIRMY

Pavel Marinič

Publikace určená manažerům, podnikatelům a studentům VŠ se zabývá uceleným souborem témat, která jsou obrazem rozhodovacích procesů v podniku. Prakticky zaměřený výklad je doplněn rozsáhlou případovou studií a návodnými schématy. Autor vychází z konkurenceschopnosti jako rozhodujícího faktoru hodnoty firmy, podrobně se zabývá měřením výkonnosti podniku s důrazem na ukazatele používané v rámci hodnotového managementu.

Dále se zaměřuje na generátory hodnoty firmy a jejich měření a na identifikaci a analýzu tržní pozice firmy. Obsáhlá část knihy je věnována plánování a tvorbě dlouhodobého a krátkodobého finančního plánu i jejich korekcím.

ÚSPĚŠNÝ PROJEKTOVÝ MANAŽER JAK SE STÁT MISTREM PROJEKTOVÉHO MANAGEMENTU

Richard Newton

Ať už jste začínajícími, či zkušenými projektovými manažery, tato čtivá knížka vám ukáže, jak se stát trvale úspěšnými projektovými manažery schopnými realizovat projekty včas a v rámci rozpočtu. Oproti ostatním knihám se zaměřuje spíše na osobu projektového manažera než na nástroje a procesy. Dozvíte se, co vlastně znamená

úspěšná realizace projektu, jak porozumět, kdo jsou vaši zákazníci v projektu, co chtějí a jak s nimi nejlépe komunikovat, jak zjistit, co skutečně je vaším projektem, jak projekt nastartovat, jaké jsou ideální a nevhodné styly komunikace a práce, jak projekt řídit a jak dostat z projektového týmu to nejlepší.

JAK SE PROSADIT A PŘESVĚDČIT OSTATNÍ PROSAĎTE SVÉ NÁVRHY, NÁPADY A PROJEKTY

Gianna Possehl, Frank Kittel

Máte dobré nápady, ale neumíte je prosadit? S touto praktickou příručkou se vám podaří přesvědčit ostatní o návrzích, nápadech a projektech! Dozvíte se, jak jít vytrvale a úspěšně za svými cíli. Získáte mnoho praktických tipů a procvičíte si, jak se úspěšně prosadit na poradách, při diskusích, jednáních, prezentacích či po telefonu.

Natrénujete si efektivní komunikační techniky a využití řeči těla. Zjistíte, jak zacházet s problematickými lidmi a situacemi, jak se vypořádat s útoky a jak zvládat stres. Kromě mnoha osvědčených rad a cvičení v knize najdete také příklady z každodenní praxe.

JAK Z DOBRÉ FIRMY UDĚLAT SKVĚLOU

Jim Collins

PŘEKLAD BESTSELLERU GOOD TO GREAT!

Jedinečná kniha, které se ve světě prodalo již přes 3 miliony výtisků, ukazuje, čím se liší firmy, které se z průměrných vyhouply mezi nejlepší. Autor se svým týmem zkoumal, proč některá společnost nabrala skvělý výkon, zatímco jiná zůstala jen dobrá. Prozkoumali hory dat týkající se společností, jejich postupů a výsledků a stanovili klíčové faktory úspěšnosti – proč některé firmy udělají velký skok

vpřed, a jiné nikoliv. Výsledky překvapí mnoho čtenářů a osvětlí prakticky každou oblast manažerské strategie a praxe. Dozvíte se, jaký typ vůdcovství je nutný k dosažení výjimečnosti, Přeměna dobrého ve skvělé vyžaduje překročení prokletí kvalifikace, že ideální je kombinace firemní kultury založené na disciplíně s etikou podnikání, že velký vliv má pohled firmy na roli technologií nebo že ty firmy, které zavádějí radikální změny a restrukturalizace, se téměř nikdy nestanou skvělými.

RÉTORIKA A PREZENTACE 7., AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ

Emil Hierhold

Sedmé, aktualizované vydání velmi úspěšné publikace o prezentaci a slovním projevu je určeno manažerům a vedoucím projektů, specialistům, prodejcům, lektorům, konzultantům a všem, kteří prezentují sami sebe, firmu, produkt či myšlenky, kteří přednášejí, lektorují či jinak veřejně vystupují. Kniha je výjimečná tím, že nabízí velké množství konkrétních ukázek, jak pracovat se slovy, písmem a obrazem. Poskytuje mnoho praktických rad, návodů a tipů, jak účinně vystavět strukturu a argumenty projevu, jak ovlivnit a přesvědčit posluchače řečí svého těla, jak zajímavě a názorně přiblížit náročná témata, jak používat technické prostředky při prezentaci, jak zvládnout nepříjemné otázky a nepříznivé reakce od publika a mnoho dalšího.

VEDENÍ PORAD JAK DOSÁHNOUT MAXIMÁLNÍHO VÝSLEDKU S MINIMEM LIDÍ, ČASU A ENERGIE

Jiří Plamínek

V čtivé a praktické knížce zkušeného lektora se dozvíte, jak poradky vést, aby splnily svůj účel a podobaly se koncertu sešraného hudebního tělesa. Manažeré, vedoucí týmů a další pracovníci zodpovědní za průběh porad poznají, čím se efektivně vedené poradky liší od těch ostatních a jaké jsou nejčastější chyby při vedení porad. Dále se dozvíte, jak poradku strukturovat a udržovat její dynamiku, jak vybírat účastníky poradky a jaké mají tito účastníci na poradě role, jak poradky organizovat a řídit časově a prostorově, jak používat technické pomůcky. Na závěr se seznámíte se základy facilitace. Srozumitelný výklad je doprovázen mnoha příklady z praxe a názornými obrázky.

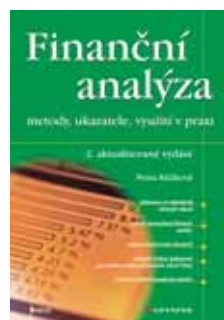

PRŮVODCE ÚSPĚŠNOU KOMUNIKACÍ EFEKTIVNÍ KOMUNIKACE V PRAXI

Jan Vymětal

V komplexní a čtivé knížce se dozvíte vše důležité pro úspěšnou komunikaci v praxi. Nestačí být jen dobrý odborník či mít skvělé nápady – stejně důležitá je pro váš osobní úspěch a úspěch organizace, ve které pracujete, vynikající komunikace. Kniha vás provede různými formami praktické komunikace a najdete v ní řadu doporučení, zásad a zkušeností směřujících k co nejefektivnější komunikaci včetně specifikace hlavních nedostatků, chyb a netaktností, které komunikaci komplikují, znepráhledňují a znesnadňují. První část knihy se věnuje významu komunikace v současné společnosti, představuje zásady efektivní komunikace, komunikační model, bariéry a rozdíly mezi komunikací muže a ženy, věnuje se také aktivnímu naslouchání. Těžiště knihy se zaměřuje na hlavní komunikační okruhy – na komunikaci neverbální, verbální, písemnou a komunikaci organizace. I když větší část publikace je věnována komunikaci a prezentaci jednotlivce, je závěrečná kapitola věnována komunikaci organizace, a to jak interní, tak externí, včetně krizové. Řada základních komunikačních a prezentačních dovedností jednotlivce a organizace je totiž společných či

velmi podobných. Publikace je určena nejširšímu okruhu zájemců od studentů přes podnikatele, manažery, personalisty, marketéry a další specialisty až po novináře a lektory.

FINANČNÍ ANALÝZA 2. AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ

Petra Růčková

Autorka velmi názorně vysvětluje, jak pracovat se základními účetními výkazy (rozhava, výkaz zisku a ztráty a cash flow) při zpracování finanční analýzy, jaké metody je možno použít v podnikatelské praxi. Důraz je kladen na nejužívanější metodu, a to analýzu poměrovými ukazateli. V publikaci je uveden praktický komplexní příklad, který ukazuje, jak s daty pracovat, co je možné z nich vyčíst a upozorňuje na možná úskalí. Dokladuje rovněž, že je možné zpracovat analýzu s využitím běžně dostupného softwaru. Publikace je určena pro širokou podnikatelskou veřejnost, neboť jak malé, tak i velké firmy potřebují v současném konkurenčním prostředí pro zdravé fungování znát skutečnou finanční situaci.

ZÁKON PROTI PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ A PROTI FINANCOVÁNÍ TERORISMU ZÁKON Č. 253/2008 SB. KOMENTÁŘ S PŘÍKLADY

JUDr. Marie Rezková

Druhé vydání je manuálem pro podnikatele i pro zahraniční osoby působící na území České republiky. Také pro nepodnikatelské subjekty – právnické osoby v případě, že poskytují služby, jejichž obsahem je druh některé činnosti regulované tímto zákonem, a tím se stávají povinnou osobou podle tohoto zákona. Je vodítkem i pro osoby poskytující služby na základě volných živností nebo plných mocí. Je také určen statutárním orgánům, jimž vzniká informační povinnost o skutečnostech, které by mohly nasvědčovat praní špinavých peněz a obchodům spojeným s terorismem. Vysvětluje zvláštní režim obchodních vztahů s politicky exponovanými osobami. Vymezuje obsah pojmu politicky exponované osoby a skutečného majitele pro účely tohoto zákona. Stanoví pravidla identifikace a kontroly pro obchody a obchodní vztahy s politicky exponovanými osobami.

Komentář může být užíván jako pracovní pomůcka zaměstnanců povinných osob a osob vykonávajících činnost pro povinnou osobu na základě jiného než pracovněprávního vztahu. Upozorňuje na povinnost přijetí doplňkových opatření k účinnému zvládnutí rizik pro pobočky a dceřiné společnosti nacházející se ve státech, které nejsou členskými státy Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru. Jsou zapracovány přímo použitelné předpisy Evropských společenství, jimiž jsou Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1889/2005 ze dne 26. října 2005 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Společenství nebo je opouštějící a Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1781/2006 ze dne 15. listopadu 2006 o informacích o plátcích doprovázejících převody peněžních prostředků. Doporučit ho lze auditorům, advokátům, notářům, exekutorům, daňovým poradcům i účetním, kteří vystupují v podnikatelských vztazích. Veřejnost se prostřednictvím tohoto komentáře může seznámit s principy právní úpravy v této oblasti, které odpovídají požadavkům na vyspělé státy Evropské unie.

2. vydání podle stavu k 1. 9. 2008

English annotation of the articles in this issue

A bonus for the trainer – a football variance on the topic of structural funds

Tomáš Pivoňka

The author makes assessment of the current situation in the area of structural funds in the Czech Republic. The old programming period is ending and the funding of projects from the new programming period just starts. What could we learn from the mistakes made in the past? Read article from Mr. Pivoňka and you will learn more.

Structural funds, EU policy and its main instrument

Žaneta Krupičková a Martina Káňová

The authors introduced in a readable form the main information about the structural funds. At the introduction they show main differences between previous and new programming period. They described the main principles and relationship between the area of structural funds and internal audit. At the end of the article they add practical advices to auditors and final recipients.

Resolution with the audit missions as the base for successful closing of the 2004 – 2006 programming period

Svatopluk Kulkus

The Author discusses conclusions from the audit missions of the European Commission and European Court of Auditors for the operational program Industry and Enterprise. Main weaknesses were identified in the area of public tendering and in inconsistency of the controls

Audit of the Regional Operational Programme and its Specifications

Lukáš Wagenknecht

The author asks a question, how different is the structural funds audit of the regional operational program from other internal audit engagements. When looking for the answer he describes the objective, scope and realization of the audit with respect to customers of individual audit engagements. With regards to these facts he sets the requested profile of auditor of structural funds.

Interview with the Director of the Department of National Fund at the Ministry of Finance, Ing. Janem Gregorem

Andrea Káňová, Linda Anušić

Director Gregor describes his relationship to internal audit, especially in respect to his experience with auditors of the European Commission. He also answers questions related to effectivity of the structural funds usage.

Evaluation of the national conference “Internal Audit and Structural Funds of the EU”

Linda Anušić

Evaluation of the national conference of the Czech Institute of Internal Auditors, which was held in Prerov from 11th till 12th of November. The topic of the conference was “Internal Audit and Structural Funds of the EU”. The conference was attended by 110 participants and 91% of the respondents was satisfied.

Supreme Audit Office and audit of funding from the EU

Josef Polak

The author briefly describes the role of the Supreme Audit Office in the area of audit of EU funds. The role is based on the Constitution and the Act about the Supreme Audit Office.

Interview with the Director of the Department of Control and the Ministry of Finance, Ing. Hanou Ondruškovou,

Andrea Káňová

Director Ondrušková mentions changes that will bring the new act on financial control in the public sector. She also reacts to questions relating to position of internal audit in the public sector and its independence.

Guideline INTOSAI for standards for public sector internal control

Stanislav Hotra

The author briefly introduces the guideline INTOSAI which is directed to public sector, for which it should be a base for introduction of internal control system. For auditors it might be a benchmark for assessment of internal control system. The Author introduces the content of the guideline and its main parts – internal control, elements of internal control, roles and responsibilities in internal control. In the end 4 main points summarize the recommendations of the guideline INTOSAI.

CBOK 2006 – 2nd part: summary of results CBOK 2006 – global picture of internal audit

Zdeňka Kříštová

Next part of the study CBOK is about the compliance of internal audit in organizations with the international standards, especially in relation to the internal audit management, quality assurance and compliance with ethical code.

Current challenges for internal audit

Monika Jurášová

The author of the article writes about several issues. The first issue is anti-money laundering and financing of terrorism. She discusses the problems with compliance with act no.253/2000 Sb., and necessary knowledge of the auditor to be able to verify the enactments of this act. Next issue is outsourcing and its audit assessment. In the end she discusses the area of new act on insurance with special attention to enactments about the solvency.

Inadequate Defence

Josef Severa

A feuilleton of an internal auditor on the topic of how important it is to play and what consequences it can bring.

ECIIA conference

Andrea Rajmová

Sharing an experience from the ECIIA conference in Berlin, the author recognizes the high value of the CIA conferences compare to the international platforms. In the article highlighted are some key points from the presentation of Patty Miller, the current IIA Chairman of the board, at the ECIIA conference.

Slezská Ostrava welcomed the internal auditors

Dana Ratajská, Jiřina Halamčáková

Brief information from the meeting of internal auditors in Moravia, which was organized in Ostrava. The meeting was attended also by the Director of ČIIA and the representative of the Ministry of Finance.

Ernst & Young Internal Audit Academy

otevřít sérii workshopů: **Zvyšování kompetencí interních auditorů**

Přicházíme s inovativním systematickým přístupem k profesnímu rozvoji zaměstnanců působících v oblasti interního auditu a příbuzných profesí. Školení v rámci Internal Audit Academy jsou efektivní platformou pro získání nejen teoretických, ale především praktických dovedností interního auditora.

Obsah je zaměřen na klíčové měkké a tvrdé kompetence interního auditora v průběhu všech tří fází auditního procesu - příprava auditu, realizace auditu a komunikace výsledků auditu. Každé fázi je věnován samostatný dvoudenní blok intenzivního školení.

Kontakt: Josef Severa
Executive Director
Risk Advisory Services
Ernst & Young
Tel.: +420 225 335 438
E-mail: josef.severa@cz.ey.com
www.ey.com/cz

Série workshopů je připravena na míru účastníkům a zahrnuje:

- ▶ manuál interního auditora
- ▶ trénink základních kompetencí interního auditora
- ▶ kompletní řešení případové studie
- ▶ trénink v používání auditního softwaru
- ▶ zpětnou vazbu k dalšímu profesnímu růstu
- ▶ certifikát Ernst & Young o absolvování školení

 ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

KONTAKTNÍ ÚDAJE

Český institut interních auditorů
Karlovo náměstí 3
120 00 Praha 2

INFORMACE

Fax: 224 919 361
E-mail: cilia@internaudit.cz
www.internaudit.cz

KATALOG AKCÍ ČIIA 1. polo. 2009

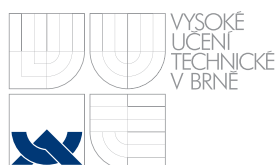
KATALOG AKCÍ,
seminářů a přednášek pořádaných
ČESKÝM INSTITUTEM INTERNÍCH AUDITORŮ, o. s.
leden–červen 2009

ČIA, o. s. děkuje všem partnerům konference za dobrou spolupráci při realizaci Národní konference ČIA, jejímž tématem byl INTERNÍ AUDIT A STRUKTRUÁLNÍ FONDY EU, která se konala ve dnech 11.–12. listopadu 2008 v Přerově. Těšíme se na další spolupráci.

HLAVNÍ PARTNEŘI:

Deloitte.

PARTNEŘI:

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI:

